„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 10 (106) БЕЛАСТОК, 9 САКАВІКА 1958 г. ГОД III

Прывітанні дэлегатам канферэнцыяў БГ-КТ у ГАЙНАЎЦЫ, БЕЛЬСКУ і САКОЛШЫ!

Перад з'ездам БГ-КТ

Канферэнцыя у Семятычах

Дзень 2 сакавіка г. г. для беларускага насельніцтва Семятыцкага павета быў асаблівым днём, днём вялікай важнасці. У гэтым дню адбылася тут канферэнцыя павятовага аддзела Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Не гледзячы на тое, што выпаўшы снег пазасыпаў дарогі, выбраныя дэлегаты нават з далёкіх вёсак прыехалі на канферэнцыю. Многіх прывезена грузавымі самаходамі.

Прыблізна ў 11 гадзін, вялікая зала была напоўнена дэлегатамі, і запрошанымі гасцьмі. Старшыня павятовага Аддзела БГ-КТ, Пятро Бадавец кароткай прамовай адкрывае канферэнцыю, прапануе склад прэзідыума, старшыню і сакратара канферэнцыі, а пасля дае слова сакратару аддзела БГ-КТ, Сяргею Крэйзе, — ён выступае з дакладам. У дакладзе гаварылася аб беларускіх справах у Семятыцкім павеце, звязаных з беларускай культурай, з беларускімі традыцыямі, аб правільнай нацыянальнай палітыцы нашай партыі, аб вялікай і ўсебаковай дапамозе, якую наш урад аказвае беларускай арганізацыі ў Польшчы, беларускаму насельніцтву. Гаварылася таксама аб тым, што некаторым шавіністычным элементам не падабаецца нацыянальная палітыка нашай партыі і яны выступаюць супроць яе. Хаця вельмі рэдка, аднак здараюцца выпадкі ў Семятыцкім павеце, што гэтыя элементы дыскрымінуюць беларусаў. Аб праявах дыскрымінацыі падчас спрэчак гаварыла Марыя Канюка з вёскі Гарнова.

Марыя Канюка парушыла яшчэ адну важную справу, а менавіта, справу роднай мовы ў тых вёсках, дзе мала беларусаў. У такіх вёсках беларусы не маюць ніякай магчымасці вучыцца роднай літаратурнай мове Гэта справа вельмі складаная і яшчэ невырашана. Зразумела, яна павінна быць на варштаце дзейнасці нававыбранага павятовага аддзела.

Аб неабходнасці навучання роднай мове, аб яе прыгажосці, меладычнасці, палымяна гаварыла Люба Сыч — настаўніца з вёскі Рагачы.

— «У нашай школе — сказала яна — 200 дзяцей вучыцца роднай мове. Усе яны любяць яе. У прывіванні любві да роднай мовы, агромную дапамогу аказвае нам «Ніва», а ў першую чаргу, яе бясплатны дадатак для дзяцей — «Зорка».

Пасля Люба Сыч дастае «Зорку» і чытае верш вучаніцы V класа Кленіцкай школы, Гайнаўскага павета, верш аб беларускай мове, аб тым, як яе трэба шанаваць.

Люба Сыч так па-мастацку прачытала гэты верш, так палымяна, што ён запаў глыбока ў сэрцы прысутным дэлегатам. Ён даў адчуць значэнне роднай мовы; сказаў аб тым, што яе трэба шанаваць, як родную, добрую, клапатлівую маці.

Побач мяне сядзела старэйшая жанчына, якую поўнасцю «узяў у палон» гэты верш — яна, выціраючы хусткай слёзы, гаварыла да сваёй суседкі:

— «Чаму-ж нам аб гэтым ніхто не гаварыў, гэта чыстая праўда».

На канферэнцыі выбрана новае праўленне Аддзела БГ-КТ, выбрана дэлегатаў на агульнапольскі З'езд БГ-КТ і прынята пастанову аб паляпшэнні працы Павятовага праўлення БГ-КТ.

На заканчэнне канферэнцыі адбылася мастацкая частка — выступіў драмгурток з Гарадка пад кіраўніцтвам Алеся Дзярманскага.

Драмгурток даў пастаноўку двух аднаактовых п'ес: «Валодзін гальштук» — К. Крапівы і «Боты» — М. Крапіўніцкага.

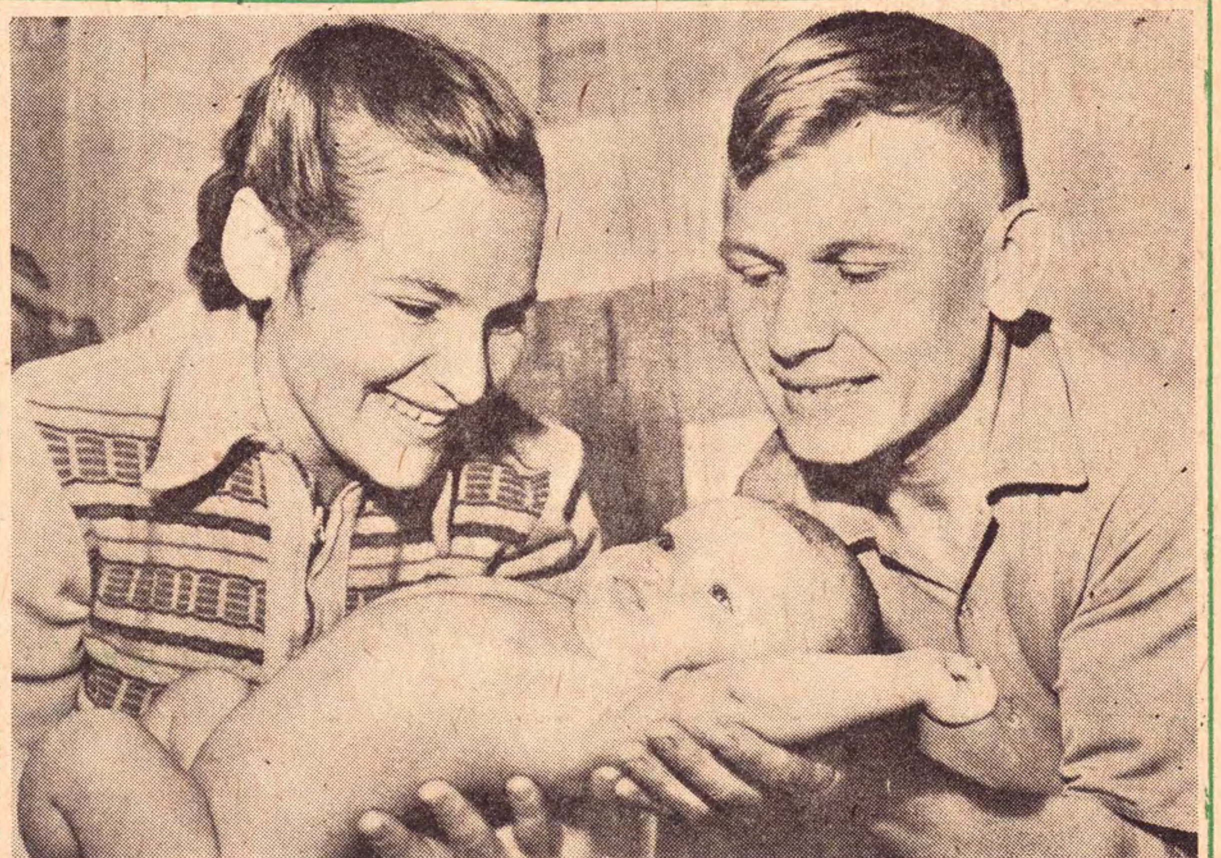
Ізноў трэба падкрэсліць сілу ўздзейнічавання мастацкага беларускага слова. Артысты-самадзейнікі так добра ігралі свае ролі, што гледачы перажывалі тое, што адбывалася на сцэне. Удзельніца калектыву Вольга Дзярманская так перадала матчыныя перажыванні ў п'есе «Валодзін гальштук», што многія выціралі мімаволі наплываючыя слёзы. Пасля гарадоцкія артысты адспявалі некалькі песень, між іншым прыпеўкі, складзеныя ў адрас дэлегатаў.

Кіраўнік гэтага-ж гуртка, Алесь Дзярманскі выступіў з заклікам арганізаваць мастацкую самадзейнасць.

У адным вагоне з гарадоцкімі артыстамі вярталася дамоў моладзь Рагачоў. Яны супольна і паасобку вельмі прыгожа спявалі. Рагачоўская моладзь таксама пастанавіла сарганізаваць у сваёй вёсцы мастацкі гурток і прыехаць з выступленнямі ў Гарадок. Адначасова запрасілі яны гарадоцкіх артыстаў прыехаць у Рагачы.

Канферэнцыя ў Семятычах пакінула па сабе шмат уражанняў. Яна сталася штуршком, які напэўна разбудзіць беларускае насельніцтва і яно шырока ўключыцца ў працу на роднай ніве.

М. Х.

Радасць бацькоў

Вечар прысвечаны 15 гадавіне ўтварэння ЗВМ

1 сакавіка г. г. у Беластоцкім тэатры ім. А. Венгеркі адбыўся ўрачысты вечар, прысвечаны 15 гадавіне ўтварэння Саюза барацьбы маладых (ЗВМ).

На вечар прыбылі былыя члены і дзеячы ЗВМ з усёй Беласточчыны. Прысутныя былі таксама дзеячы ЗВМ Беласточчыны, якія сёння працуюць у іншых мясцовасцях нашай краіны, між-іншым першы старшыня Ваяводскага Праўлення ЗВМ у Беластоку Тадэуш Стшалкоўскі. Прысутнічалі таксама першыя арганізатары ЗВМ на Беласточчыне: Галена Казак, Пятро Карпюк, Анатоль Дзікі і іншыя.

Урачыстасць адкрыў сакратар ВК ПАРП у Беластоку — Пятро Любенецкі. З дакладам на тэму слаўнай мінуўшчыны ЗВМ выступіў першы сакратар Ваяводскага камітэта Саюза Соцыялістычнай моладзі ў Беластоку — Генрык Бранакоўскі.

Вельмі хвалюючым быў момант, калі Беластоцкія гарцэры ўручылі букеты жывых кветак прысутным на вечары бацькам памардаваных рэакцыйным падполлем ЗВМ-оўцаў Беласточчыны.

Пасля афіцыяльнай часткі артысты Беластоцкага тэатра выступілі з цікавай пастаноўкай, адлюстроўваючай фрагменты барацьбы ЗВМ.

Пасля акадэміі, у доме Партыі адбылася вечарніца, сарганізавана Ваяводскім Камітэтам святкавання 15 гадавіны з дня ўтварэння ЗВМ.

(вб)

Прэзідыум акадэ[illegible] *фота — З. З.*

Коратка

БЕЛАСТОК

3 сакавіка г. г. адбылося пасяджэнне Праграмова - статутовай камісіі пры ГП БГ-КТ, якая разглядзела праект новага статута Беларускага грамадска - культурнага таварыства, які будзе прадстаўлены да зацверджання агульнаму З'езду Таварыства.

КРЫНКІ

2 сакавіка 1958 г. драматычны калектыў, які існуе пры Галоўным праўленні Беларускага грамадска-культурнага таварыства выступіў у Крынках (Сакольскі павет) з пастаноўкай 3-х аднаактовых п'ес: — «Прымакі» — Я. Купалы, «Міхалка» — Далецкіх і «Пярэстая Красуля» — Чужыніна.

Насельніцтва Крынак вельмі цёпла ўспрыняла выступленні беластоцкага беларускага драмгуртка.

ГАЙНАЎКА

У Гайнаўцы, у зале Беларускага Агульнаадукацыйнага ліцэя адбыўся агульны сход насельніцтва. На сходзе вылучана дэлегатаў на Павятовую канферэнцыю Аддзела БГ-КТ, якая адбудзецца ў Гайнаўцы.

З дакладам аб дзейнасці БГ-КТ выступіў член Прэзідыума ГП БГ-КТ Кастусь Майсеня. Пасля даклада доўга працягваліся цікавыя спрэчкі — паасобныя ўдзельнікі выказалі шмат цікавых заўваг і прапаноў да працы Таварыства на бліжэйшую будучыню.

Пад канец схода выступіў вучнёўскі харавы калектыў беларускага ліцэя, які выканаў некалькі беларускіх, польскіх і рускіх песень.

* * *

У гэты-ж дзень у Гайнаўцы адбылася нарада настаўнікаў беларускіх школ Гайнаўскага павета. Нарада была арганізавана Праўленнем гайнаўскага Аддзела БГ-КТ.

На нарадзе абмеркавана важнейшыя пытанні адносна працы Аддзела БГ-КТ і актыўнага ўключэння ў гэтую справу настаўнікаў. (вб)

Даклад аб партызанскай дзейнасці

3 сакавіка г. г. ў Гайнаўскім «Доме шахцёра» рэд. Алесь Амільяновіч выступіў перад жыхарамі Гайнаўкі з дакладам на тэму дзейнасці беларуска - совецкіх партызан на Беласточчыне ў гады фашысцкай акупацыі.

На дакладзе прысутнічала каля 100 жыхароў Гайнаўкі. Яны з вялікай цікавасцю выслухалі яго. Аб зацікаўленасці дакладам сведчыць факт, што каб паслухаць яго ў Гайнаўку прыехалі некаторыя жанчыны, жоны загінуўшых партызан з Белавежы і Дубін (вб)

Варшаўскія студэнты на сходзе БГ-КТ у Гайнаўцы

9 лютага г. г. адбудзецца сход Гайнаўскага аддзела БГ-КТ. На гэты сход пастанавілі прыехаць Варшаўскія студэнты. Яны выступяць з беларускай песняй і паэзіяй.

Намечана таксама сустрэчу студэнтаў з насельніцтвам павета. (вб)

Міжнародны агляд

Газета «Уол-стрыт джорнэл» не так даўно змясціла паведамленне з Бон, у якім гаворыцца, што Заходняя Германія прыступае да «шырокай кампаніі закупаў» узбраення, каб ператварыць у бліжэйшыя гады заходнегерманскую армію, флот і ваенна - паветраныя сілы ў «ультрасучасную ўдарную ваенную машыну».

Амерыканскія фірмы атрымалі каля 60-ці працэнтаў заходнегерманскіх заказаў на ўзбраенне, таму што немцы абапіраюцца ў асноўным на ракетныя снарады і іншыя складаныя канструкцыі, у галіне якіх ЗША маюць тэхнічнае першынство на Захадзе.

* * *

Французскі ўрад прыняў рашэнне стварыць у Алжыры ўздоўж усёй тунісскай граніцы забароненую зону шырынёю да 50-ці кілометраў. У сувязі з гэтым мяркуюць выселіць 70 тысяч жыхароў з раёнаў якія войдуць у гэтую зону. Зона будзе замініравана а таксама забяспечана рознымі ваеннымі збудаваннямі.

Як сцвярджае заява міністра нацыянальнай абароны Шабан — Дэльмаса, французскім войскам, размешчаным у Алжыры ўздоўж тунісскай граніцы, ад гэтага часу прадстаўляецца «поўная свабода дзеянняў». Акрамя таго, указваецца ў заяве, французскія войскі, якія знаходзяцца на тэрыторыі Туніса, увесь час парушаюць апошнія ўказанні тунісскага ўрада, забараняючы перасоўванне на тэрыторыі краіны французскіх войск.

* * *

Самалёты ваенна - паветраных сіл Інданезіі робяць налёты на гарады Поўночнай Суматры, раёна Поўночнай Сулавесі і іншыя, якія, знаходзяцца пад уладай мяцежнікаў, якія імкнуцца скінуць урад прэзідэнта Сукарно. Асноўнымі аб'ектамі бамбардзіроўкі былі месныя радыёстанцыі. Гэтыя меры былі прыняты ў адпаведнасці з рашэннем ўрада аб блакадзе мяцежных раёнаў, якія атрымліваюць дапамогу з-за граніцы.

24 лютага 1958 года, выступаючы на сходзе ветэранаў антыгаландскай вайны, прэзідэнт Сукарно заявіў: «Пэўны блок незадаволены незалежнай актыўнай палітыкай Інданезіі, ён жадае, каб яна праводзіла аднабаковую палітыку, і з гэтай мэтай умешваецца ва ўнутраныя справы Інданезіі. Але мы не пацерпім умяшання іншаземных сіл. Доўг не толькі ўрада, але і ўсяго народа — ахаваць рэспубліку ад спроб уцягнуць яе ў які-небудзь з блокаў».

* * *

Як паведамляе В'етнамскае інфармацыйнае агенцтва, місія сувязі Вярхоўнага Камандавання В'етнамскай Народнай арміі ў сваіх пратэстах, накіраваных у Міжнародную камісію нагляду і кантролю ў В'етнаме, прыводзіць новыя факты незаконнай дастаўкі Злучанымі Штатамі ваенных матэрыялаў і ваеннага персанала ў Поўднёвы В'етнам.

У прыватнасці, місія сувязі паведаміла, што па няпоўным даным, за перыяд лістапад—снежань 1957 года ў Сайгоне і іншых портах Поўднёвага В'етнама было выгружана больш 2.500 тон ваенных матэрыялаў для поўднёвав'етнамскай арміі. У пратэстах місіі адзначаецца таксама, што ў кастрычніку - лістападзе мінулага года поўднёвав'етнамскія ўлады ў 140 выпадках парушалі граніцу поўднёвай часткі дэмілітарызаванай зоны.

* * *

Агенцтва АДН паведамляе з Кельна аб тым, што 44 заходнегерманскія прафесары, якія працуюць ва ўніверсітэтах і іншых вышэйшых навучальных установах ФРГ, звярнуліся да ўсіх членаў профсаюзаў у Заходняй Германіі з заклікам разам з прадстаўнікамі інтэлігенцыі змагацца супроць пагрозы атамнай вайны. Вучоныя, якія падпісалі адозву, патрабуюць стварэння ў Еўропе зоны, вольнай ад атамнай зброі, адмовы ад уключэння Заходняй Германіі ў амерыканскую сістэму баз для запуску ракетнай зброі, ад аснашчэння бунлэсвера ядзернай зброяй.

У адозве падкрэсліваецца, што стварэнне еўрапейскай безатамнай зоны, было-б першым важным крокам да захавання міру для ўсіх немцаў. Гэты крок, гаворыцца ў ёй, адпавядаў-бы інтарэсам насельніцтва абоіх частак расколатай Германіі, інтарэсам усіх еўрапейскіх народаў.

* * *

Былы спецыяльны саветнік прэзідэнта Эйзенхауэра па пытаннях разбраення, Гарольд Стасен апублікаваў у мінулым тыдні ў газеце «Нью-Йорк-таймс» другі артыкул, у якім падкрэслівае, што ў інтарэсах міру вельмі жаданай была-б хутчэйшая сустрэча прэзідэнта Эйзенхауэра з кіраўнікамі Савецкага Саюза. «Калі найбольш буйныя краіны валодаюць такой беспрацэдэнтнай магчымасцю знішчэння чалавецтва, якой яны цяпер валодаюць, — піша Стасен, — то кіраўнікі дзяржаў гэтых краін павінны весці перагаворы. Для кожнага такога ўрада кантакты не павінны абмяжоўвацца лістамі, ці нарадамі міністраў замежных спраў ці паслоў. Яны павінны ўключаць непасрэдныя сустрэчы за круглым сталом самых вышэйпастаўленых кіраўнікоў, і чым хутчэй гэта будзе, тым лепш... Я лічу, што нарада на самым высокім узроўні, якая адбылася ў Жэневе ў 1955 г., садзейнічала ўмацаванню міру».

* * *

Газета «Дэваархейд» апублікавала заяву Палітбюро ЦК Комуністычнай партыі Нідэрландаў у сувязі з намераннем галандскага ўрада размясціць у краіне амерыканскія ваенныя базы.

У заяве ўказваецца, што шырокія колы галандскага народа выказваюць непакой з прычыны гэтых планаў урада, якія могуць садзейнічаць толькі абвастрэнню міжнароднай напружанасці. Гэтыя планы могуць мець катастрафічныя вынікі для Галандыі ў выпадку, калі яна будзе ўцягнута ў вайну супроць краін соцыялістычнага лагера.

Ул. Л.

Канферэнцыі Беларускага грамадска культурнага таварыства

У нядзелю, 9 сакавіка адбудуцца 3 канферэнцыі БГ-КТ — у Гайнаўцы, Бельску і Саколцы.

Вырашэнне важных эканамічных праблем

Ад 27 лютага да 1 сакавіка адбывалася пленарнае пасяджэнне Цэнтральнага Камітэта Польскай аб'еднанай рабочай партыі. На пасяджэнні абмяркоўваліся найважнейшыя ў сучасны момант для нашай краіны эканамічныя пытанні.

З дакладам на тэму «Актуальныя пытанні гаспадарчай палітыкі на 1958 год» выступіў член Палітбюро С. Ендрыхоўскі.

У сваім дакладзе С. Ендрыхоўскі сказаў аб шматлікіх цяжкасцях ў нашай эканоміцы, якія трэба было вырашыць у 1957 годзе, і якіх нажаль не вырашана.

Пагоршылася становішча ў галіне ўнутранага гандлю. Узнікла гэта перш за ўсё таму, што прынята надта многа кароткатэрміновых крэдытаў з заграніцы. Яшчэ не наступіла поўная стабілізацыя рэальнага даходу насельніцтва, не задаволена патрэб насельніцтва адпаведным таварам.

У 1957 годзе ўсюлы яшчэ прыкмячалася парушэнне дысцыпліны працы; непатрэбныя, нічым не абгрунтаваныя прагулы і г. д.; не ўдалося яшчэ правільна раздзяліць нацыянальнага даходу.

Гэтыя недастаткі непасрэдна паўплывалі на ўсю нашу эканоміку — падвоілі цяжкасці. «У 1958 годзе — сказаў С. Ендрыхоўскі — трэба абавязкова правесці стабілізацыю ўнутранага рынку шляхам павялічэння колькасці патрэбных тавараў розных асартыментаў, узняць на вышэйшы ўзровень становішча ўнутранага рынку, павялічыць нацыянальны даход і г. д.».

У ліку перадавых пытанняў, якія абмяркоўвалася на Пленуме ставілася пытанне аб пенсіях.

У выніку таго, што дагэтуль пенсіі былі невялікія — многія пенсіянеры ў далейшым працавалі, таму вырашана павялічыць іх так, каб мінімальная пенсія была не меншай як 500 зл; мінімальная ўдавіная пенсія — 360 зл. Апрача таго будуць таксама адпаведна павялічаны старэчыя і інвалідскія пенсіі. Аднак усе тыя, хто атрымоўвае старэчую пенсію не могуць ужо працаваць на прадпрыемствах ці ва ўстановах. На месцы звольненых з працы пенсіянераў нельга прымаць новых рабочых.

У сучасны момант у нашай краіне налічваецца каля 150 тысяч працуючых пенсіянераў.

Агульная колькасць грошай прызначаных на пенсіянераў у нашай краіне складае лік 2 мільярды злотых на год. Як адну з важнейшых пастаўлена таксама справу працы моладзі нашай краіны.

Усім тым, хто навучаецца якой-небудзь прафесіі будзе ўстаноўлена т. зв. вучнёўская зарплата — залежная ад якасці выкананай работы. Метад гэты будзе вельмі карысным эканамічным штуршком да пастаяннага павышэння кваліфікацыі.

Шырока абмяркоўвалася таксама вельмі трудная да вырашэння жыллёвая праблема. Штопраўда ў 5-гадовым плане заўважана значны рост жыллёвага будаўніцтва, аднак гэта ўсё яшчэ недастаткова для задавальнення патрэб насельніцтва краіны. Кватэры будуць атрымоўваць толькі тыя, каму яны неабходны, і хто не ў стане пабудаваць сабе ўласны дом; хто не зможа пастаянна ўносіць адпаведную суму грошай ў кааператыўнае будаўніцтва жыллёвых будынкаў.

Мы паказалі толькі на некаторыя пытанні, якія абмяркоўваліся на Пленуме. Наогул было іх значна больш. Вырашэнне гэтых важных у штодзённым жыцці пытанняў згуртуе вакол партыі мільёны працоўных.

УЛ. ЛЕБЯДЗІНСКІ

Далейшае ўмацаванне калгаснага ладу ў СССР

25—26 лютага 1958 г. адбыўся Пленум ЦК КПСС. Пленум заслухаў і абмеркаваў даклад Н. С. Хрушчова «Аб далейшым развіцці калгаснага ладу і рэалізацыі машынна-трактарных станцый», таксама прыняў адпаведную пастанову.

Услед за пастановай аб рэалізацыі сістэмы кіравання прамысловасцю і правядзення яе ў жыццё апошняя пастанова Пленума ЦК КПСС у галіне ўмацавання сельскай гаспадаркі з'яўляецца буйнейшым дасягненнем совецкага ладу, марксісцка-ленінскай навукі, якая не задавальняецца дасягнутым, а ўвесь час кліча наперад, азараючы шлях да комунізма.

Найбольш увагі на Пленуме ЦК КПСС было ўдзелена пытанню аб рэарганізацыі МТС-аў. Усенародная барацьба за круты ўздым сельскай гаспадаркі, якая асабліва ўзмацнілася пасля вераснёвага Пленума ЦК КПСС, прывяла да значнага павелічэння вытворчасці прадуктаў земляробства і жывёлагадоўлі. Настойлівымі намаганнямі партыі і народа пераадолена доўгае адставанне жывёлагадоўлі. За перыяд з 1953 па 1957-ы год статак буйнай рагатай жывёлы павялічыўся на 10,9 млн. галоў, свіней — на 11 млн., авечак — больш, чым на 20 млн. Непадзельныя фонды калгасаў павялічыліся з 63,1 млд. рублёў на пачатак 1953 года да 98,6 млд. рублёў на пачатак 1957 года. Грашовыя і натуральныя даходы калгаснікаў ад грамадскай і асабовай гаспадаркі па разліку на аднаго працуючага павялічыліся ў 1957 г. у параўнанні з 1953 г. на 33 працэнты. Вялікую ролю ва ўздыме сельскай гаспадаркі адыграла аснашчэнне калгасаў, МТС і соўгасаў першакласнай сельскагаспадарчай тэхнікай. В. І. Ленін гаварыў у свой час, што калі-б даць сялянам 100 тыс. трактараў, яны сказалі-б — мы за комунію. Але-ж толькі за астатнія чатыры гады сельская гаспадарка краіны атрымала 908 тыс. трактараў, 293 тыс. збожжавых камбайнаў, 143 тыс. сіласаўборачных і кукурузаўборачных камбайнаў, 467 тыс. грузавых машын і г. д.

У стварэнні і ўмацаванні калгаснага ладу, у тэхнічным аснашчэнні сельскай гаспадаркі, ва ўмацаванні саюза рабочага класа і сялянства, вялікую ролю адыгралі МТС-ы.

Аднак у сучасны момант, калі калгасы ўмацаваліся ў арганіацыйна - гаспадарчых адносінах, калі эканоміка калгасаў значна паднялася, МТС-ы перасталі адпавядаць патрэбам развіцця сельскай гаспадаркі. МТС-ы пачалі нават тармазіць далейшы ўздым перадавых калгасаў, звязвалі ініцыятыву калгасных кадраў і ўсіх калгаснікаў. Гэта часта прыводзіла да зніжэння адказнасці за павышэнне ўраджайнасці, выклікала неабходнасць утрымання двайнога кіраўнічага апарата, прыводзіла да няпоўнага выкарыстання сельскагаспадарчай тэхнікі і г. д. Таму «Пленум ЦК КПСС лічыць, што ў інтарэсах далейшага ўздыму соцыялістычнай сельскай гаспадаркі краіны, развіцця калгаснага ладу мэтазгодна змяніць існуючы парадак вытворча - тэхнічнага абслугоўвання калгасаў і паступова рэарганізаваць машынна-трактарныя станцыі, якія, адыграўшы вялікую станоўчую ролю, ужо ва многім вычарпалі свае асноўныя функцыі. Цяпер, калі большасць калгасаў можа самастойна набываць і правільна, больш рацыянальна выкарыстоўваць трактары, камбайны і іншыя сельскагаспадарчыя машыны, мэтазгодна перайсці да продажы гэтых машын непасрэдна калгасам».

Такім чынам, рэарганізацыя МТС-аў ідзе ў кірунку устаранення другога, у сучасны момант ужо непатрэбнага гаспадара на калгаснай зямлі. МТС-ы будуць мець цяпер іншую функцыю, функцыю рамонтна - тэхнічных станцый. Продаж сельскагаспадарчых машын непасрэдна калгасам, разлічана на 2—3 гады, у залежнасці ад таго, калі калгасы, у даны момант больш адсталыя, змогуць набыць гэтыя машыны. Да таго часу, пакуль слабыя калгасы не змогуць набыць гэтых машын, іх будуць абслугоўваць МТС-ы.

ЦК КПСС звяртае ўвагу на тое, што рэарганізацыя МТС-аў праходзіла з улікам канкрэтных умоў асобных калгасаў, раёнаў, абласцей.

Рэарганізацыя ў галіне сельскай гаспадаркі ў СССР яшчэ больш умацуе калгасны лад, павысіць жыццёвы ўзровень працоўных, будзе яшчэ адной важнай перамогай СССР у мірным эканамічным спаборніцтве соцыялізма з капіталізмам.

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

Дружба тэкстыльшчыкаў

Некалькі тыдняў таму, у гасцях у Беластоцкіх тэкстыльшчыкаў пабывала група рабочых, інжынерна - тэхнічных работнікаў Гродзенскага тонкасуконнага камбіната. Беларускія тэкстыльшчыкі азнаёміліся з арганізацыяй працы, укараненнем у вытворчасці рацыяналізатарскіх прапаноў і вынаходніцтваў на Беластоцкіх тэкстыльных прадпрыемствах.

Нядаўна група тэкстыльшчыкаў з фабрыкі «Сержана» у Беластоку ў складзе: Аляксандр Стасялюк — стары ткач, наменік старшыні рабочай рады, Кароль Гайер — дырэктар фабрыкі, Сяргей Сыянтовіч — галоўны механік і Зігмунт Бязубік — начальнік аддзела тэхнічнага кантролю, наведалі сваіх Гродзенскіх сяброў з тонкасуконнага камбіната.

Калі нашы тэкстыльшчыкі вярнуліся ў Беласток, мы папрасілі Караля Гайера — дырэктара фабрыкі «Сержана», каб расказаў нам аб сваіх уражаннях з пабыўкі.

— Ну што-ж, — адказаў дырэктар, — шмат аб чым тут можна было-б расказваць, аднак, што найбольш нас усіх усхвалявала і што застанецца нам у памяці назаўсёды — гэта сапраўды шчырая сардэчнасць і цяплыня, якая нас ані на адну хвіліну не пакідала падчас нашай пабыўкі ў Гродна. Не гавару аб сардэчнасці і цяплыні, з якой мы сустракаліся за багата застаўленымі сталамі, — беларуская традыцыйная гасціннасць усім шырока вядомая. Маю, перш за ўсё на думцы тую сардэчнасць, якая адчувалася з боку ўсяго калектыву тонкасуконнага камбіната, з боку кожнага рабочага, ды і наогул, з боку кожнага савецкага чалавека, з якім мы толькі сустракаліся.

Тут мы яшчэ раз пераканаліся, з якой вялікай любоўю і сімпатыяй беларускі народ адносіцца да польскага народа.

Другая справа, якая нам адразу кінулася ў вочы — гэта сапраўды вялікая здысцыплінаванасць калектыву фабрыкі, добрая арганізацыя працы, чыстасць, сістэматычнасць, няма непатрэбных перастояў машын. З усяго відаць, што рабочыя адчуваюць сябе сапраўднымі гаспадарамі фабрыкі. Рабочыя пастаянна павышаюць свае кваліфікацыі, што цесна звязана з тэхнічным прагрэсам — абумоўлівае гэты прагрэс. Тут нават з сярод фізічных рабочых 30 прац. маюць сярэднюю адукацыю. У нашай фабрыцы нажаль ніводзін фізічны рабочы не мае сярэдняй адукацыі і што яшчэ горш, не адчувае патрэбы мець яе.

Трэцяя справа — гэта высокі ўзровень культурнага жыцця калектыву фабрыкі. Ёсць тут некалькі гурткоў мастацкай самадзейнасці і іншых культурных секцый. Кожны вечар бурліць творчае, культурнае жыццё, ды і людзі нейк вельмі молада адчуваюць сябе. Апошнім часам экіпаж камбіната пабудаваў сабе прыгожы фабрычны Дом культуры.

Гродзенскія сябры перадалі нам свае тэхнічныя планы пачатковай апрацоўкі сыравіны. У хуткім часе мы іх застасуем у сваёй прадукцыі, а ім перашлем нашую тэхналогію.

Мы пастанавілі, — сказаў у заключэнні дырэктар Гайер, — наладзіць яшчэ больш цесныя сувязі з нашымі гродзенскімі сябрамі і часцей абменьвацца сваім вопытам.

Карысная дружба тэкстыльшчыкаў. А чаму-б напрыклад сельгаскааператыўшчыкам Беласточчыны не наладзіць больш цесных сувязей з калгаснікамі Гродзеншчыны і часцей абменьвацца сваім вопытам.

Гэта было-б вельмі карысна і спрыяла-б далейшаму ўмацаванню дружбы паміж нашымі братнімі народамі.

В. БАРШЧЭЎСКІ

На здымку: дырэктар Кароль Гайер (першы справа), З. Стасялюк (другі справа), З. Бязубік і С. Сыянтовіч, разглядаюць пражу.

Курсы для жанчын

Гурток вясковых гаспадынь і Саюз сялянскай моладзі ў Гайнаўцы вышлі з ініцыятывай арганізаваць усялякія курсы ў павеце: курс крою і шыцця, курс пячэння пірожнага і інш.

Такія курсы сарганізавана ўжо ў 6-ці мясцовасцях. Напрыклад: у Новым Беразове арганізавана курс шыцця, на які запісалася 24 жанчын. Курс будзе працягвацца 3 месяцы. Аплата за навучанне невялікая — злотых 50 у месяц.

Апрача таго курс такі арганізавана ў Новым Ляўкове і апошнім часам у Семяноўцы, на які запісалася 20 жанчын. У вёсцы Тафілаўцы інструктар Аліцыя Закевіч вяла курс пячэння, на якім навучалася 24 жанчын. Курс ужо закончыўся.

(аа)

Аб некаторых праблемах нашай грамадскасці

Нямала прышлося пачуць мне аб працы Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Выказваюцца людзі аб розных інтэлектуальных узроўнях з розных асяроддзяў. Беларускае сялянства, усім сэрцам, непасрэдна ўспрымае ўсё тое, што аб'яўляецца Таварыствам. Калі гляджу, як старэйшыя людзі, якія на працягу шмат год нават кніжкі ў руках не трымалі, сядзяць над «Беларускім каляндаром» і чытаюць складаючы з трудам словы — тады я штораз больш упэўнены, што аднак Таварыства адыгрывае вялікую ролю ў жыцці беларусаў Польшчы.

Асабліва моцна ўздзейнічае на насельніцтва друкаванае слова, калі ў ім адчуваецца адценкі мясцовага фальклору, таму, што ў такім выпадку яно нашаму насельніцтву вельмі блізкае.

Інакш да гэтага ставяцца тыя, што адарваліся ад беларускага асяроддзя, атрымалі такую ці іншую адукацыю, папірхнуліся агульнай, існуючай у краіне культурай, адным словам асіміляваліся. Пры іх інтэлектуальным узроўні каляндар — не дастаткова.

Такія людзі іранічна ўсміхаюцца, калі гавораць аб развіцці беларускай дзейнасці ў Польшчы. Кажуць, што гэта не мае ніякага сэнсу, што беларусы ў Польшчы павінны асімілявацца, што беларусы ў Польшчы — гэта ніякія беларусы і беларуская мова з'яўляецца чужой для іх мовай.

Нельга не адгукнуцца на гэтыя думкі. Перш за ўсё, некалькі слоў аб асіміляцыі.

Трэба ведаць, што асімілююцца толькі адзінкі і асімілюючыся яны адначасова «адбіваюцца» ад свайго асяроддзя, з якога выводзяцца. Горыччу напаўняецца сэрца кожнага сапраўднага беларуса, калі ён глядзіць на такую з'яву.

Беларусы (штопраўда не многія) ў іншым асяроддзі баяцца прызнацца, што яны з'яўляюцца беларусамі, а нават адмаўляюцца ад свайго нацыянальнага паходжання. Зразумела, гэта яшчэ сляды сівой мінуўшчыны — вяковага паніжання.

Нібыта чаму нашая беларуская грамадскасць, якая на працягу вякоў пад усялякімі прыгнётамі, захавала пачуццё сваей нацыянальнай гордасці, мелася-б цяпер якраз адцурацца, страціць яе?

Калі ёсць адзінкі, якія асімілююцца пад уплывам новага асяроддзя, адракаюцца ад сваёй нацыянальнасці, то аднак ўся грамадскасць наогул з пераважай сялянскай масы, поўнасцю захоўвае свае традыцыі, звычаі, нацыянальную гордасць, карыстаецца сваёй роднай мовай, абапіраецца на роднай культуры і на сваім рэлігійным кульце, які ў сучасны момант адыгрывае малую ролю ў фарміраванні светапогляду чалавека, аднак з'яўляецца важным звычаёва - культурным фактарам моцна з'ядноўваючым нашу грамадскасць (асабліва сялянства!).

Штопраўда сяляне, больш за ўсё старэйшага пакалення, амаль што не ведаюць літаратурнай беларускай мовы, рэдка чытаюць беларускія кніжкі, аднак не сведчыць гэта аб тым, што мясцовыя дыялекты не маюць нічога агульнага з беларускай літаратурнай мовай.

Трэба ўлічыць той факт, што большасць беларусаў толькі 17 гадоў таму назад упершыню сустрэлася з беларускім друкаваным словам, пасля чаго ізноў надоўга былі адарваны ад яго.

Аб тым, што мясцовыя гаворкі арганічна звязаны з беларускай мовай можа сведчыць той факт, што дзеці вельмі лёгка вывучаюць і любяць гэтую мову.

Гэта зусім не цяжка заўважыць. Дзейнасць Таварыства сярод беларускага насельніцтва можа мець цэнныя вынікі і прынесці шмат карысці для беларусаў. Аднак нельга дапусціць да таго, каб наша сялянская грамадскасць засталася ў сваім крузе і адарвалася ад рэшты насельніцтва, таму што ў такім выпадку жыццё яго было-б манатонным, надта нізкі быў-бы яго культурны ўзровень. У такім выпадку яно не цікавілася-б агульнымі справамі, якія адносяцца да грамадскасці ўсёй Польшчы.

Таварыства можа выклікаць вялікі ўздым ў нашых вёсках, стаць фактарам цесна еднаючым беларускую грамадскасць пры дапамозе роднай мовы і роднай культуры, выкарыстоўваючы агульныя інтарэсы. Карыстаючыся такімі метадамі Таварыства можа стацца фактарам еднаючым беларускую грамадскасць з краінай, уводзячым яго ў паток агульнага грамадскага жыцця.

Аднак, каб сабраць гэты ўраджай — трэба распачаць працу ад апрацоўкі глебы.

Перш-на-перш трэба дабіцца таго, каб беларусы прысвоілі сабе літаратурную беларускую мову, каб гукі яе не былі чужымі, трэба разбудзіць любоўнасць да гэтай мовы. Найлепшым матэрыялам для гэтага, як я ўжо пісаў у артыкуле пад загалоўкам: «Больш увагі бібліятэкам» («Ніва» ад 2 лютага 1958 г.) ёсць нашае наймалодшае, беларускае пакаленне.

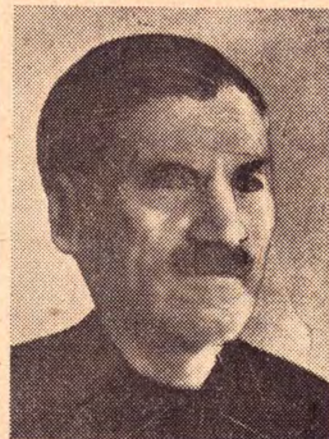
Трэба ўсе сілы і намаганні прысвяціць развіццю культурнай дзейнасці сярод беларусаў.

Трэба арганізаваць усе даступныя нам сродкі: школы, бібліятэкі, радыёвузлы, самадзейныя калектывы. Такім чынам можам нават знайсці людзей з адпаведнымі талентамі, якія яшчэ дагэтуль не маюць магчымасці развівацца, а калі развіваюцца, то ў іншым асяроддзі, у іншых умовах, у выніку чаго адрываюцца ад беларускага асяроддзя. А гэта для нас вельмі важная справа і трэба прысвяціць гэтаму вялікую ўвагу.

УЛ. ПАУЛЮЧУК
Рыбалы, Бельскі павет

Карэспандэнцыя з Мінска

У пошуках сваякоў Кастуся Каліноўскага

Франц Эмануілавіч Каліноўскі

Кастусь Каліноўскі!.. І перад намі ўзнікае мужны, адкрыты твар, злёгку выгнутыя бровы, удумлівыя вочы, густыя пасмы русых валасоў... Гады і падзеі не пашкадавалі ні хаткі ў Якушоўцы, што ў сямі кіламетрах ад райцэнтра Свіслач, дзе правёў сваё дзяцінства Кастусь, ні будынка прагімназіі, дзе вучыўся будучы змагар за волю і шчасце беларускага народа. Час захаваў для нас толькі некалькі фотаздымкаў Кастуся Каліноўскага, ды паданні аб храбрым Світцы, якія перадаваліся з пакалення ў пакаленне.

Нядаўна мінула 120 год з дня нараджэння Каліноўскага. А цяпер маем 94 гады, як на Лукішках перастала біцца сэрца беларускага рэвалюцыянера - дэмакрата. Удзячныя патомкі склалі не мала вершаў і песень аб народным багатыру. На сцэнах тэатраў ішла п'еса аб Каліноўскім, кінорэжысёры адлюстравалі яго вобраз на экране, гісторыкі і літаратуразнаўцы напісалі многа прац і манаграфій.

Не так даўно закончыў аповесць аб Каліноўскім аўтар гэтых радкоў. І ў часе працы не давала спакою ўпартая думка: ці ёсць у жывых сваякі Кастуся Каліноўскага? Дзе яны? Пошукі на працягу трох гадоў не далі ніякіх вынікаў? Адны знаёмыя, рэкамендавалі спыніць пошукі, іншыя раілі пісаць лісты да некаторых людзей, якія носяць прозвішча Каліноўскіх.

Дапамаглі сябры. Адзін з іх пазнаёміў мяне з настаўніцай сярэдняй школы Мінска, Станіславай Мышанковай-Каліноўскай.

— Так, — адказала яна. — Далёкае сваяцтва ёсць. Але якое — не растлумачу. Аб гэтым лепш раскажа мой дзядзька Франц Эмануілавіч Каліноўскі. Станіслава Мышанкова дала адрас: Гомельская вобласць, Парыцкі раён, вёска Навозы.

Ужо назаўтра я паехаў на поўдзень, да палескіх лясоў. Вёска Навозы знаходзілася ў 20-ці кіламетрах ад раённага цэнтра.

Высокі, злёгку сутулы, стары, прыгладжваючы сівыя вусы, падае мне руку. Я паведамляю яму аб мэце свайго прыезду.

— Гэта правільна, — гаворыць Франц Эмануілавіч. — Мы — сваякі.

З хваляваннем слухаю старога, стараюся запомніць кожнае слова.

Франц Эмануілавіч Каліноўскі расказаў, што яго дзед Абрагам Каліноўскі разам з сястрою Ганулай былі вывезены панам з Гродзеншчыны пад Бабруйск у 1825 годзе. Абрагам быў родным братам Сямёна Каліноўскага — бацькі Кастуся. У Абрагама было тры сыны — Іосіф, Эмануіл, Мікола. Пазней Эмануіл арандаваў у Навозах маленькі кавалак зямлі. Сын Ганулі Ігнат таксама арандаваў зямлю. Каб зберагчы дзяцей ад цяжкай салдацкай службы, Ігнат у 1861 годзе паехаў у Мінск, дзе павінен быў атрымаць герольдыю, якая пацвярджала-б дваранскі род Каліноўскіх.

У Мінску Ігнат сустрэўся з Кастусём Каліноўскім, які жыў у гасцініцы па пашпарту Вітажонца. Кастусь доўга ўгаворваў Ігната не браць дакументаў, а грошы выкарыстаць на навучанне дзяцей. Ігнат паслухаўся яго.

Дзеці Ігната Мацвей і Іосіф атрымалі адукацыю. Мацвей стаў настаўнікам, а Іосіф працаваў начальнікам станцыі Гомель.

Эмануіл сваім дзецям не мог даць адукацыі, і Франц Эмануілавіч у 1909 годзе ў пошуках шчасця і хлеба паехаў у Амерыку. Перад самай рэвалюцыяй ён вярнуўся на Беларусь. У першыя-ж гады Савецкай улады стаў арганізатарам калгаса ў Навозах. Потым працаваў старшынёй сельскага совета. Цяпер яму 76 год, і жыве ён з малодшым сынам, Яраславам, які працуе брыгадзірам калгаса. Другі сын, Станіслаў, — інжынер, жыве ў Ленінградзе, дачка Уладзіслава — настаўніца.

— Аб апошніх хвілінах Кастуся Каліноўскага я ведаю з апавяданняў Ігната, — гаворыць Франц Эмануілавіч. — Ён прысутнічаў пры пакаранні...

— А што вядома аб Мацвею, сыне Ігната? — спытаў я.

— Выкладаў беларускую мову ў мінскай школе... Ён памёр у першыя гады Савецкай улады.

Пасля прыезду ў Мінск я зноў распачаў пошукі. У адрасным бюро даведацца нічога не ўдалося. Дапамаглі архівы газет. У газеце «Звязда» за 1928 год паведамлялася аб юбілеі настаўніка - культурніка Мацвея Ігнатавіча Каліноўскага. Сумненняў не было. Гэта быў пляменнік Кастуся. Даведваемся і аб некаторых вестках. Нарадзіўся ў 1864 годзе ў сям'і беззямельнага селяніна, у 1882 годзе скончыў настаўніцкую семінарыю і з таго часу працуе настаўнікам. А 29-га снежня 1930 года газеты «Звязда» і «Советская Белоруссия» паведамлі, што памёр дырэктар 35-ай школы Мацвей Каліноўскі.

Вядома і тое, што ў Мацвея Ігнатавіча былі дзеці. Магчыма ўдасца адшукаць іх і яны раскажуць штосьці новае, да гэтага часу невядомае, аб беларускім народным герою Кастусю Каліноўскім.

ІЛЬЯ КЛАЗ

Новыя заданні ПРН у Гайнаўцы

Нядаўна адбылася першая сесія новавыбранай Павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы.

Заданні новай сесіі — гэта падсумаванне размоў з працоўнымі на перадвыбарчых сходах.

Вельмі прыемна было сцвердзіць, што большасць з гэтых прапаноў, была многа раней, «высунута» «Нівай» у артыкулах друкаваных п. з. «Выкрываем мясцовыя рэзервы». Значыцца «Ніва» добра ўчуваецца ў патрэбы людзей. Вось некаторыя з іх, больш важныя, аб якіх пісала «Ніва», а якія знайшлі адлюстраванне ў заданнях новай ПРН: пабудова гуты шкла ў Нараўцы, пераўтварэнне Белавежы ў цэнтр масавай турыстыкі; пабудова ў Гайнаўцы фабрыкі мэблі і прадпрыемства перавырабу лясных пладоў, фруктаў і агародніны; пабудова цагельняў, развіццё вікліярства і г. д.

З прыемнасцю трэба сцвердзіць, што справа ператварэння Белавежы ў цэнтр масавай турыстыкі ажыццявілася. Нядаўна Павятова рада зацвярдзіла гэту прапанову і яна поўнасцю будзе рэалізавана да 1961 г.

На перадвыбарчых сходах і згодна з указаннямі гаспадарчага плана павета на 1958 г., перш-на-перш, трэба рэалізаваць заданні ў галіне сельскай гаспадаркі, менавіта ў галіне дробнай вытворчасці і ў галіне жыллёвага будаўніцтва.

Развіццё сельскай гаспадаркі павінна пайсці ў напрамку павялічэння жывёлагадоўлі. Гэта, зразумела, цесна звязана з павялічэннем кармовай базы, якую можна павялічыць праз меліярацыю і лепшае загаспадараванне сенажацяў. На 1958 г., на меліярацыю прызнана больш чым 5 млн. зл. Меліярацыя будзе праводзіцца ў аколіцах Белавежы, Трасцянкі, Нурца, Дубіч і інш.

Трэба звярнуць увагу на вырошчванне прамысловых культур, даючых сыравінную базу для прадукцыі харчавой прамысловасці, давесці да канца класіфікацыю і камасацыю. Усе гэтыя працы цяпер ў разгары. Толькі ў 1957 г. на 130 вёсак Гайнаўскага павета, яны праводзіліся ў 46 вёсках. 50 прац. гэтых прац ужо зацверджана.

У астатніх вёсках класіфікацыя і камасацыя будуць закончаны ў бліжэйшыя гады.

У галіне дробнай вытворчасці намечаны заданні развіцця прадпрыемстваў такіх будаўнічых матэрыялаў, як цэгла, кафлі, і г. д. Гайнаўскі павет мае да гэтага першакласныя ўмовы. Перш за ўсё трэба павялічыць вытворчасць на існуючых ужо прадпрыемствах і штогод будаваць па 2 цагельні і 1 кафлярню.

Вельмі наспеўшай праблемай з'яўляецца справа пабудовы жыллёвых дамоў. У 1958 г. ў Гайнаўцы будуць аддадзены ў карыстанне насельніцтву два «зароўскія» будынкі, у якіх змесціцца да 50 сем'яў. Апрача таго будуць выгаспадараваны кватэры ў памяшканні, дзе цяпер знаходзіцца ПРН. Аднак гэта не заспакоіць, пастаянна ўзрастаючых патрэб, — тут і праблема да вырашэння новай радзе.

Апрача рэалізацыі гэтых больш важных праблем, новая ПРН прыступіць да рэалізацыі ўказанняў ў іншых галінах гаспадаркі павета.

У галіне камунікацыі, працоўныя павета дамагаліся завяршэння пабудовы дарог Гайнаўка — Нарва і Гайнаўка — Кляшчэлі, а таксама наладжання курсіравання аўтобусаў ПКС на шляху Беласток — Гайнаўка (праз Заблудаў і Нараў).

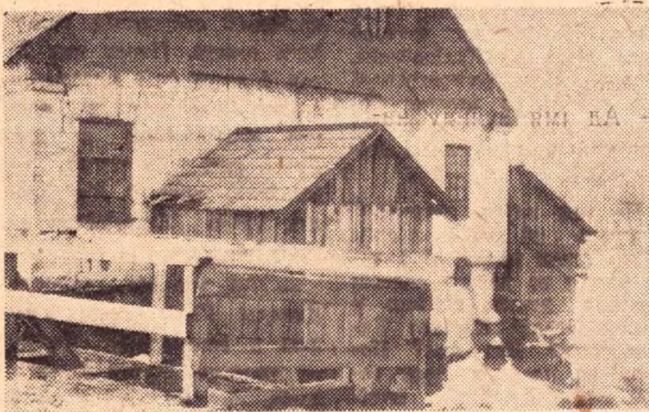
У галіне аховы здароўя, працоўныя Белавежы, Нараўкі і Кляшчэль дамагаліся, каб ПРН паклапацілася аб большай колькасці дактароў, будове аптэк і гд.

На гэтыя патрэбы ў фінансавым плане павета прызнана 2 млн. зл. Вялікія заданні пастаўлена таксама ў галіне развіцця культуры і асветы, — сродкі на гэта складаюць лік 8 млн. зл. Для рэалізацыі ўсіх гэтых заданняў на сесіі ПРН паклікана 9 камісій: 1) Камісія па справах парадку і грамадзянскай бяспекі, 2) Камісія забеспячэння працоўных, 3) Камісія сельскай і лясной гаспадаркі, 4) Камісія будаўніцтва камунальнай гаспадаркі, 5) Камісія асветы і культуры, 6) Камісія аховы здароўя, 7) Камісія грамадзянскай апекі, 8) Камісія камунікацыі, 9) Мандатная камісія.

У склад новавыбранага ў тайным галасаванні Прэзідыума ўвайшлі: Пётр Тафілюк — старшыня, былы старшыня Прэзідыума ПРН, Ежы Шміткоўскі — намеснік, Аляксандр Хілецкі — сакратар. Аляксей Зін і Мікола Сапежка — члены.

Пажадаем новавыбранай Радзе плённай працы ў развіцці гаспадаркі павета.

М. ТАРАСЕВІЧ.

Вялікі млын у Нараўцы, (Гайнаўскі павет), які толькі год служыў насельніцтву ўсёй аколіцы — стаіць нядзейны. Каб змалоць муку сяляне ездзяць далёка, у мясцовасці адлеглыя за 30 і больш кілометраў. Машыны не патрабуюць вялікага рамонту, аднак у сучасны момант справа млына ў Нараўцы з'яўляецца самай важнай справай і Павятовая рада, а таксама Прадпрыемства гаспадарчых млыноў у Гайнаўцы павінны неадкладна адрамантаваць гэты млын.

тэкст і здымак — аа

Добра працуе сельгасгурток у Гарасімавічах

Сельгасгурток у Гарасімавічах арганізаваўся ў мінулым годзе і налічвае 26 членаў. Сельгасгурток мае ўласную жнярку, сенакасілку, сеўнік — усё гэта куплена за ўласныя складчыны. Машынамі сельгасгуртка карыстаюцца не толькі члены яго, але паасобныя гаспадары.

У гэтым годзе члены сельгасгуртка купяць веер да збожжа і ветэрынарную аптэчку. Адзін з членаў будзе пасланы на ветэрынарны курс, каб умець карыстацца аптэчкай і лячыць жывёлу.

У Гарасімавічах ёсць 400 гектараў сенажаці, з якіх толькі 100 меліяравана. Сельгасгурток пастанавіў, зрабіць гэта грамадскім чынам, трэба толькі дапамогі з боку дзяржаўных улад.

На здымку: старшыня сельгасгуртка (першы злева) са сваімі членамі аглядае сеялку.

Тэкст і фота — АА

Ужо хутка будзем выбіраць солтысаў

Ужо зацверджана Радай Міністраў праект аб выбары солтыса ў вёсках. Пры дапамозе солтыса, рада будзе мець бліжэйшы кантакт з насельніцтвам вёскі.

Абавязкам солтыса будзе: склікаць сходы, клапаціцца аб санітарны стан вёскі, утрымоўваць парадак і г. д. Солтыса выбіраць будзе насельніцтва на агульным сходзе. Кадэнцыя солтыса будзе працягвацца тры гады. Солтыс павінен штогод складаць насельніцтву вёскі справаздачу з дзейнасці.

Бібліятэка ў Катлах налічвае 470 чытачоў

Грамадская бібліятэка ў вёсцы Катлы п/д Бельскам можа паслужыць узорным прыкладам. На кватэры ідэальная чысціня, прыемна асвяжаюць пакой кветкі ў вазонах. Кожная кніжка мае сваё мейсца — парадак. Кіруе бібліятэкай усім вядомая Анна Дзямянюк. Вечарамі тут часта можна застаць групку чытачоў «дыскутуючых» над нейкай кніжкай.

За актыўную культурна-асветную дзейнасць Анна Дзямянюк у 1956 годзе атрымала дыплом перадавіка ў Агульнапольскім конкурсе вясковых чытачоў.

Бібліятэка мае 470 чытачоў. Толькі за адзін месяц студзень прыбыла 40 новых чытачоў.

Тут ёсць шмат і беларускай літаратуры, якую ўмела прапагандуе бібліятэкарша. Ёсць людзі, якія стала цікавяцца творамі беларускіх аўтараў. Гэта Зіна Гарбацэвіч, Тамара Сакоўская, Ліда Хаманюк, Тацяна Вакулеўская, Сяргей Федарук, Вольга Навіцкая.

Да выкарыстання гурткам мастацкай самадзейнасці

ГАЛІНА ПУХ

Трэба мамы запытацца

ДЗЕЮЧЫЯ АСОБЫ:

МІКОЛКА
ГАННА — маці Міколы
ВОЛЬГА
ЗОСЬКА
ДЗЯУЧЫНА 1
ДЗЯУЧЫНА 2
ДЗЯУЧЫНА 3
САКРАТАР.

АКТ I

Вясковая хата без дэкарацыі, стаіць толькі два табурэты.

I З'ЯВА

МІКОЛКА: *(ходзіць па хаце)*. Як гэта знайсці жонку? Хочацца-ж, каб добрая была!... Усё будзе ў парадку, калі прыдзе мая мама. У яе і запытаюся! Ужо даўно яна казала мне: «Сынок, як захочаш жаніцца, то толькі мне скажы, а я табе ўжо параю, каго выбраць у добрыя жонкі». *(Уваходзіць маці)*.

II З'ЯВА

МІКОЛКА, МАЦІ.

МІКОЛКА: *(кідаецца насустрач ёй)*. Мама, мамачка, я ўжо надумаўся жаніцца! Калі ласка, выбірай мне жонку!

МАЦІ: Скажы, сынок, чаму табе хочацца жаніцца?

МІКОЛКА. Ды так, мамачка. Як пагляджу я на каго, хто жонку мае, то аж сэрца замірае ад зайздрасці. Аж слёзы ў вачах закруцяцца! За кашулю трымаюся, каб сэрца з грудзей не выскачыла. А да таго яшчэ дзяўчаты ходзяць чарадой за мною і ўсё пытаюцца: «Міколка, Міколка, калі ўжо ты жаніцца будзеш?» А, я ім: «Яшчэ не запытаўся мамы, заўтра вам скажу».

Проста ўжо не маю сілы, трэба як найхутчэй жаніцца.

МАЦІ: Добра! Цяпер сядай, сынок, а я скажу, якой павінна быць твая жонка. *(Міколка ад захаплення аж рот раззявіў. Не можа ўсядзець на табурэце, прыглядаецца ў люстэрка, робіць розныя міны)*. Дык вось слухай. Не малая, не вялікая, не тоўстая, не тонкая. Вочы каб былі ў яе, як неба, блакітныя, вузенькія бровы і вялікія вусны, каб меў у што пацалаваць. Павінна быць не малая, каб сярод людзей відаць была, і не вельмі вялікая, каб не выглядала, як памяло, сярод натоўпу, каб не казалі людзі: «Вунь Міколкава памяло пайшло!». Ад тоўстай ложак можа паламацца і заўсёды будзеш спаць пад ложкам, а худую за ноч пацукі загрызуць! А яшчэ, такой павінна быць, каб мала ела, а многа рабіла, Бо як многа будзе есці, то не разбагацееш ніколі... Цьфу-ты, згінь - прападзі, ліхое, зусім забылася пра пярыну і падушкі. А гэта найважнейшае, — трэба каб мякка было табе спаць *(Стукае яго ў лоб)*. Добра, дурненькі, запомні слова свэёй маці.

МІКОЛКА: Добра, добра, мамачка, каб толькі не забыўся чаго. Вой! Вой! Аж галава разбалелася...

МАЦІ: А цяпер, сынок, я пайду што-небудзь рабіць *(выходзіць)*.

МІКОЛКА: *(Ходзіць і паўтарае)*. Не тоўстая, не худая, не вялікая, не малая, прыгожая... Што далей? — Вой, вой, ужо й забыўся.

— А як маці прыказвала... тры разы ў лоб яшчэ стукала! Згінь, прападзі! *(Уваходзіць Ганна)*.

III З'ЯВА

ГАННА, МІКОЛКА

ГАННА: Добры дзень, Міколка. Што-ж ты так задумаўся? Можа ўжо пастанавіў жаніцца?

МІКОЛКА: Хто, хто табе сказаў?

ГАННА: От, так пытаюся, ужо-ж і пара прыходзіць.

МІКОЛКА: Адкуль ты ідзеш, са двара?

ГАННА: Цьфу, з дурнем дагаворышся да падушкі, а не пра падружкі.

МІКОЛКА: Вось цяпер успомніў, што мне мама гаварыла пя-пя-рына, падушкі пад галаву, пад ножкі! Ганна, Ганначка, а ў цябе ёсць добрыя падушкі?

ГАННА: Ёсць, але не для цябе! *(Выходзіць)*.

З настаўніцкай нівы

Дзіцячая літаратура неабходны варунак далейшага развіцця беларускай асветы ў Польшчы

Адной з невырашаных праблем у навучанні беларускай мовы ў нашых школах з'яўляецца справа беларускай літаратуры ўвогуле. Аднак найбольшыя недахопы існуюць на полі беларускай дзіцячай літаратуры. Гэтай справе я хацеў-бы прысвяціць невялікую ўвагу.

Дзіцё, каб добра ведаць сваю родную мову, павінна многа чытаць. Не хопіць яму прачытаць чытанку з падручніка, таму што такая чытанка стаецца праз нейкі час нуднай, а з другога боку не кожнага вучня зацікавіць чытанка з падручніка — патрэбная цікавая кніжка. Класы першы і другі, а нават трэці і чацвёрты не авалодваюць адпаведных ведаў па літаратуры. Абмяркоўваючы справы беларускай літаратуры, трэба памятаць, што праз літаратуру мы вучым дзяцей пазнаваць акружаючую рэчаіснасць. У першых гадах пабыту ў школе дзіцё надта цікавіцца тым, што яго акружае, а перш за ўсё хоча ведаць як гэта ўсё называецца. Падручнікі, якімі яны карыстаюцца не вырашаюць глыбей гэтай справы, тут патрэбная літаратура.

У асяроддзі, дзе я жыву, мова, на якой размаўляюць людзі — гэта дыялект беларускай мовы. Такой мовай карыстаюцца дзеці ў школах, а таксама некаторыя настаўнікі — нават у размове з дзяцьмі. У такім выпадку настаўнікам патрэбна памятаць, што яны з'яўляюцца настаўнікамі беларускіх школ і беларускай мовы.

Дзіцячая літаратура сваімі творамі дапаможа ўбачыць жыццё блізкім і звычайным. У невялікіх і па-дзіцячаму простых вершах, апавяданнях ці нарысах дзіцё павінна бачыць сваю родную вёску, сад, лес. Мова ў дзіцячых творах — блізкая дзецям.

Проста і маляўніча гаварыць аб важных і складаных для дзіцячага разумення рэчах умее пісьменнік. Аднак дабіраючы дзецям адпаведную літаратуру, трэба адрозніваць літаратуру дзіцячую ад літаратуры аб дзецях. Астатнюю з іх трэба аддаць настаўнікам і бацькам.

Для прыкладу хачу падаць некалькі радкоў верша, які памятаю з дзіцячых год.

«Не сядзіцца ў хаце
Хлопчыку маломў
Кліча яго рэчка
Цягнуць санкі з дому...
Мамачка — галубка!
Просіць ён так міла:
Можа ты-б на рэчку
Пагуляць пусціла?
Я не буду доўга
Зараз-жа вярнуся
Трошачкі на рэчцы
У санках паважуся».

Гэты верш я буду доўга памятаць таму, што ён з'яўляецца «фатаграфіяй» маіх дзіцячых гадоў. Для гэтага, звяртаючыся да маці, ён ужывае вельмі ласкавай і непасрэднай просьбы: «Мамачка-галубка». Па-дзіцячаму запэўнівае сваю маці: «Я не буду доўга»...

Вось гэткія вершы і падобныя ім апавяданні ці нарысы, маюць вялікае выхаваўчае і дыдактычнае значэнне ў навучанні беларускай мовы. Дзіця пазнаючы сваю мову стане любіць яе і карыстацца ёю.

Аднымі з лепшых твораў беларускай дзіцячай літаратуры з'яўляюцца творы Купалы і Цёткі. Гэтыя творы адзначаюцца найбольш псіхалагічным складам. Думаю што такія справы трэба было-б абмеркаваць з Міністэрствам асветы. Апрача таго трэба было-б падумаць аб перакладзе дзіцячых вершаў Я. Бжэхвы, ці Канапніцкай.

Дзеці нашы ўжо 9 гадоў вучацца беларускай мовы без уласнай літаратуры. Праз 9 год не вызначана ў праграме «лектура» паасобным класам.

Адносныя ўстановы з Міністэрствам асветы наперадзе! Ужо хутка юбілей беларускага школьніцтва, трэба падумаць аб сарганізаванні канферэнцыі на гэтыя тэмы — вырашыць іх.

АЛЯКСЕЙ КАРПЮК

Настаўнікі ў Меляшках арганізуюць культурнае жыццё

Выкарыстоўваючы доўгія, зімовыя вечары, настаўнікі ў Меляшках пастанавілі арганізаваць драмгурток. Моладзь вёскі вельмі ахвотна згадзілася на гэта. Ужо на Каляды драмгурток выступіў з пастаноўкай п'есы «Мікітаў лапаць».

Даход за білеты прызначаны на рамонт грамадскага клуба.

Е. ГРЫЦУК
в. Меляшкі

У Семяноўскай школе заўсёды бурліць жыццё

Некалькі гадоў таму назад ў Семяноўцы (Гайнаўскі павет) закончана пабудову вялікага, прасторнага будынка. У будынку ёсць не толькі відныя класы. Ёсць тут і клуб і выгодныя памяшканні для настаўнікаў. Адкрыта тут школу сельскагаспадарчай падрыхтоўкі, у якой навучаецца 20 дзяўчат і хлопцаў. Як толькі закончваюць свае заняткі школьныя дзеці, у пасляабедні час, збіраецца моладзь і сістэматычна здабывае сельскагаспадарчыя веды. Моладзь вельмі цікавіцца лекцыямі, пільна вывучае іх, каб потым лёгка было выкарыстаць гэта ў практыцы. Вечарамі ў памяшканні школы ідуць рэпетыцыі мастацкага калектыву пад кіраўніцтвам Язэпа Навіцкага — кіраўніка школы.

Трэба прызнаць, што памяшканне школьнага будынка выкарыстоўваецца рацыянальна. Варта, каб і іншыя вёскі, асабліва настаўнікі і моладзь, дзе школьныя будынкі вялікія, (напрыклад у Райску, Аўгустове, Малінніках, дзе пасля заняткаў дзяцей заўсёды ў школе пуста), таксама не спалі ў шапку.

Прасторныя школьныя будынкі, асабліва клубы, неабходна выкарыстаць як культурныя цэнтры ў вёсках.

На здымку: новая школа ў Семяноўцы, Гайнаўскі павет.

Тэкст і фота — аа

Стоднёўка ў Гайнаўскім ліцэі

—«...да матуральных экзаменаў засталося сто дзён. Трэба вам за гэты час так рыхтавацца, каб усе вы атрымалі атэстаты сталасці. Вашы поспехі падчас экзаменаў будуць найлепшай заплатай настаўнікам за іх працу».

Дырэктар ліцэя Анастасія Тропак глядзела, як родная маці, на сваіх вучняў і гаварыла паволі з невялікім хваляваннем. 11-цацікласнікі, якія шчыра любяць сваю дырэктар, Анастасію Васільеўну, уважна слухалі, а пасля дзякавалі ёй за добрыя пажаданні.

Пасля гэтай штодзённай школьнай лінейкі, вучні налажылі свае форменныя шапкі, якія, існуючым звычаем, вельмі прыгожа вышылі ім дзяўчаты. На гэтых шапках віднее лічба 100 і літары БЛ. Гэта значыць 100 дзён да экзаменаў у Беларускім ліцэі. Пасля заняткаў, у гэты традыцыйны дзень, усе 11-цацікласнікі рыхтаваліся да школьнай вечарынкі.

І вось вечар. За сталом сядзяць вучні, іх бацькі і настаўнікі. Ізноў трымае слова дырэктар школы А. В. Тропак. Пачынаюцца тосты. Пасля сакратар ГП БГ-КТ Казёл узнагароджвае найлепшых вучняў беларускімі кніжкамі. У зале вясёлы, прыўзняты настрой. Насця Чыквін і Надзя Сяменюк, заводзяць любімую песню Анастасіі Васільеўны «Лянок», пасля «Люблю наш край, старонку гэту». Словы песні падхопліваюць усе вучні, настаўнікі, бацькі.

Такая-ж цёплая атмасфера была і падчас забавы. Вучні запрашалі танцаваць настаўнікаў, бацькоў; настаўнікі вучняў. Пасля кожнага танца плылі мелодыі песень.

Падчас аднаго з перарываў выступіў выхаванца XI класа, Антоні Свёндэр.

— Я жадаю, каб і выпускны вечар для ўсіх вучняў быў такі мілы, такі-ж радасны, як сёнешні, каб не было «правалаў».

У адказ яму звярнуўся да ўсіх настаўнікаў Алёша Дзімітрук:

— Ад імя вучняў нашага класа, я хачу шчыра падзякаваць сваім настаўнікам, якія толькі працы пакладаюць, каб зрабіць з нас адукаваных людзей.

Неяк асабліва ўрачыста пажадаў ён настаўнікам доўгіх год жыцця і запрапанаваў адспяваць традыцыйнае «Сто год». І вучні доўга спявалі.

Пасля таго аркестр зайграў борздкі танец. 15 лютага моладзь Беларускага ліцэя ў Гайнаўцы да позняй ночы весела гуляла.

М.Х.

Мічурынцы

Гурток мічурынцаў пры Пачатковай школе ў Зубаве правёў шмат доследаў з раслінамі на паказальных палетках. Выгадавана шмат карысных гаспадарчых раслін, а за грошы атрыманыя з продажы насення выпісана 10 экземпляраў «Нівы» для агульнага чытання, куплена машынку да стрыжэння валос за 210 зл. і рэшту — 3.424 зл. запісана на ашчадную кніжку (ПКО).

Кожную суботу пісьманосец прыносіць «Ніву» і члены гуртка, асабліва моладзь, вельмі ахвотна чытаюць яе.

Н. ПЕРАВОЙ

МІКОЛКА: Вось і дагаварыся з такою!

IV З'ЯВА.

МІКОЛКА, ВОЛЬГА.

(Уваходзіць Вольга. Разглядаецца ўгютай).

МІКОЛКА: Та-ак, та-ак, усё, здаецца, такое, як маці казала. Толькі вачэй не бачу, спрабую паглядзець *(выскаквае і хоча заглянуць у вочы).*

ВОЛЬГА: *(перапужана)* Вой! Дурны, ці што, чаго ты хочаш ад мяне?

МІКОЛКА: Паненачка, паненачка, я хачу ў цябе запытацца. Які колер мае неба? Нешта ў мяне гэта з галавы вылецела!

ВОЛЬГА: А нашто табе?

МІКОЛКА: З такімі вачыма я жонку хачу знайсці.

ВОЛЬГА: Калі так — дык скажу: блакітнае неба ў чорныя кропачкі.

МІКОЛКА: Дзякую.

ВОЛЬГА: Вось з такімі вачыма жонкі пашукай! Да пабачэння Міколка! *(выходзіць).*

МІКОЛКА: *(Выбіраецца ехаць у пошуках жонкі ў горад. Прыглядаецца ў люстэрка, папраўляе гальштук, цешыцца).*

— Што там на вёсцы, у горадзе большы выбар! Пайду на кірмаш. Там найбольш дзяўчат збіраецца *(Выходзіць).*

АКТ ДРУГІ

І З'ЯВА

МІКОЛКА І ЗОСЯ

Дзеянне адбываецца ў горадзе

(На сцэну ўваходзяць дзяўчаты, затым уваходзіць і Міколка).

МІКОЛКА: Вось, гэтая дзяўчына мне падабаецца. Пайду скажу, проста з мосту, што яе кахаю і хачу з ёю жаніцца... Дзяўчына, дзяўчына, як цябе завуць, га?

ЗОСЯ: — Зося! А што такое, дзядзечка?

МІКОЛКА: Я цябе кахаю і хачу з табою жаніцца. От і ўсё... што хацеў сказаць.

ЗОСЯ: Добра, у чым справа?! Калі хочаце давайце.

МІКОЛКА: Ну, то заўтра прыдзеш, пад Гарадскую раду, я буду чакаць у 10 гадзін, добра?

ЗОСЯ: Да пабачэння, да заўтра, мой каханы! *(выходзіць).*

II З'ЯВА

(Міколка, першая дзяўчына, другая дзяўчына, трэцяя дзяўчына).

МІКОЛКА: *(пазіраючы на гадзіннік).* Што-ж гэта яе так доўга няма, можа што-небудзь здарылася... Хаця-б не раздумалася. А можа ўжо прыйшла, толькі я яе не пазнаў? Пайду пашукаю *(Ходзіць і шукае. У гэты час на сцэну ўваходзіць тры дзяўчыны. Міколка падбягае да іх).* — Ці не я ўчора вам гаварыў, што збіраюся жаніцца?

ПЕРШАЯ ДЗЯУЧЫНА: Не!

МІКОЛКА: Ці не я, ўчора вам казаў прыйсці на 10 гадзін?

ДРУГАЯ ДЗЯУЧЫНА: Не!

МІКОЛКА: Ці не я ўчора вам абяцаў, што сёння запішамся?

ТРЭЦЯЯ ДЗЯУЧЫНА: Так.

МІКОЛКА: Ну, то пайшлі!

АКТ ТРЭЦІ.

САКРАТАР, МІКОЛКА, ТРЭЦЯЯ ДЗЯУЧЫНА

Пасярэдзіне сцэны стаіць стол і табурэткі; за сталом сядзіць сакратар, які дае цывільныя шлюбы.

І З'ЯВА

САКРАТАР: Колькі вам год?

МІКОЛКА: *(Думае).* Не ведаю. Дальбог забыўся ў мамкі спытацца.

САКРАТАР: *(да дзяўчыны)* А вам?

ДЗЯУЧЫНА: Дваццаць пяць.

МІКОЛКА. Колькі, колькі? А гэта часам не занадта многа? *(Думае)* Але мама здаецца, пра гады нават не ўспаміна ла! *(Нехта стукае ў дзверы).*

II З'ЯВА

МІКОЛКА, ЗОСЯ, ДЗЯУЧЫНА, САКРАТАР

САКРАТАР: Прашу *(Уваходзіць Зося).*

ЗОСЯ. Ці не было тут часам хлопца, які хацеў жаніцца? Учора мне паабяцаў, а сёння я яго шукала і немагла знайсці. І нарэшце прышла да вас запытацца пра гэтага нягодніка, што мяне так ашукаў.

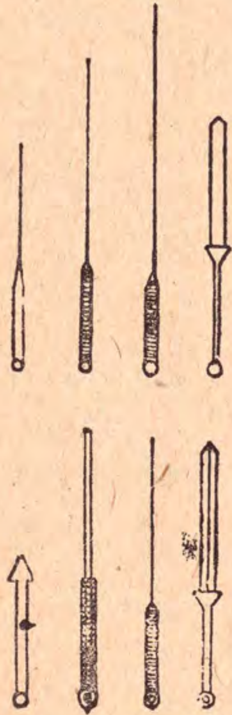
МІКОЛКА: *(Выходзіць наперад і прыглядаецца да яе).* Гэта-ж я табе паабяцаў. Што-ж мне цяпер рабіць, я і ў гэтую закахаўся?! *(Узяўшысь за галаву, ходзіць па сцэне).* Людзі! Парайце, што зрабіць, як не было, дык не было, а цяпер дык адразу дзве. А можа адразу з двума запісацца? Адна будзе для кахання, а другая для працы? Што рабіць?.. Ведаю! Трэба мамы запытацца! *(Бярэ дзяўчаты падручкі і выходзіць з імі)*

1958 г. Гайнаўскі павет

Л. АРЛОВА
загадчык анкалагічна-хірургічнага аддзялення 1-й клінічнай бальніцы гор. Мінска.

Чалавека лечаць іголкамі

Не так даўно група совецкіх урачоў знаходзілася ў Кітайскай Народнай Рэспубліцы. Мы знаёміліся з некаторымі кітайскімі метадамі лячэння. Незабыўнае ўражанне зрабіла на нас наведанне шпіталя народнай медыцыны. Мы ўбачылі ў палатах людзей, якія сядзелі і ляжалі... з іголкамі ў целе. Нават мы, урачы, былі здзіўлены гэтым відовішчам.

На здымку: іголкі, якія ўжываюцца ў кітайскім народным метадзе лячэння ўколамі.

Дырэктар шпіталя, выдатны спецыяліст жанчына - ўрач Чжу Лянь расказала нам гісторыю гэтага метада лячэння— іголкаўколвання, або па-кітайску «чжэнь-цзю». Ён узнік многа стагоддзяў назад, дзякуючы вялікай назіральнасці і цікаўнасці кітайскага народа. З даўніх часоў лекары (ды і не толькі яны) заўважылі, што раненне, або неспадзяваны ўкол у якую-небудзь частку цела зусім нечакана вылечвае тую ці іншую хваробу.

З цягам часу гэтыя назіранні ўдакладніліся. Было ўстаноўлена, што, напрыклад, укол у верхнюю губу вылечвае ліхаманку, у Ахілава сухажылле — галаўны боль, у кісць рукі — бяссонніцу і г. д. Урачы пачалі настойліва шукаць гэтыя невядомыя кропкі на целе чалавека для лячэння многіх іншых хвароб.

Цяпер кітайскія ўрачы налічваюць 693 кропкі на целе чалавека, уколваннем у якія можна вылечыць тую або іншую хваробу.

Нашае ўяўленне звязвае ўкол іголкі з болем. А як абстаіць справа тут? Як гэта ні дзіўна слухаць нашаму чалавеку, але правільна зроблены ўкол выклікае ў хворага не боль, а пачуццё прыемнага цяпла. Мы пераканаліся ў гэтым, размаўляючы з многімі хворымі. Праўда, іголкі не зусім звычайныя. Яны сталёвыя, сярэбраныя або залатыя даўжынёю ад двух з палавінай да 10 сантыметраў. Таўшчыня іх 1—2 міліметры. Іголка пакідаецца ў целе на мінуту— дзве. У некаторых выпадках яна застаецца там на поўгадзіны і больш.

Трэба сказаць, што кітайскія ўрачы лечаць іголкамі сотні хвароб — нервовых, скурных, гінекалагічных, дзіцячых і многіх іншых. Іголкаўколванне дае выдатныя вынікі пры лячэнні неўрытаў, неўрозаў, рэўматызму, захворванняў суставаў, экземы, астмы, туберкулёзу. Лячэнне іголкамі ўжываецца ва ўсіх выпадках, калі патрэбна неадкладная дапамога, — пры страце прытомнасці, цеплавых ударах, прыступах груднoй жабы.

Заходзім у адну з палат. У ёй ляжыць дзяўчынка. У яе дзіцячы параліч — поліяміэліт, захворванне, якое можа пакінуць чалавека калекай на ўсё жыццё. Цяпер дзяўчынка ўжо варушыць рукамі і нагамі. Урач расказвае, што праз шпіталь прайшло 8.063 чалавекі з 213 рознымі хваробамі. Амаль усе яны (92,5 працэнта) сталі здаровымі людзьмі.

Механізм уздзеяння чжэнь-цзю на арганізм чалавека яшчэ не зусім вывучан. Ёсць падставы сцвярджаць, што іголкаўколванне дзейнічае на кару галаўнога мозгу праз перыферычныя нервы. Нервовыя імпульсы, якія ідуць ад месца ўколу, актывізуюць кару галаўнога мозгу. Пры дапамозе падкоркавых цэнтраў і перыферычных нерваў кара падаўляе ачагі хваравітага ўзбуджэння, якія ўзніклі ў арганізме.

Укол уплывае на ўвесь арганізм і яго нервовую сістэму ў цэлым. Таму і месца ўколу не заўсёды знаходзіцца побач з хворым участкам. Яно можа знаходзіцца і вельмі далёка ад яго. Мэта ўколу заключаецца ў тым, каб выклікаць і рэгуляваць патрэбную рэакцыю нервовай сістэмы, аднаўляць нармальную актыўнасць працэсаў узбуджэння і тармажэння. Такім чынам, укол іголкай зводзіцца да моцнага або слабага раздражнення нерва.

Мне могуць сказаць: вось, маўляў, вы так падрабязна ўсё распісваеце, а чаму ў мінскіх бальніцах яшчэ не лечаць іголкамі? Што-ж, такое пытанне законнае. Справа, ў тым, што пачаць масавае лячэнне ўколамі не так проста, як гэта могуць думаць. Перш за ўсё трэба мець спецыялістаў, якія выдатна ведалі-б сваю справу. Прычым трэба ведаць не толькі месцазнаходжанне ўсіх кропак, але і ведаць, у якую калоць пры пэўнай хваробе! Можа здарыцца, што пры няправільным уколе атрымаеш якраз адваротны вынік.

Цяпер метад іголкаўколвання шырока вывучаецца як у Кітаі, так і ў нас. Па ўказанню таварыша Мао цзэ-дуна ў Пекіне створан эксперыментальны інстытут тэрапіі ўколаў. Шматлікія пункты па лячэнні ўколамі, а таксама курсы па падрыхтоўцы медыцынскага персаналу арганізаваны па ўсёй краіне. Вядуцца шырокія вопыты лячэння іголкаўколваннем у Маскве. Неўзабаве, дзякуючы аб'яднаным намаганням кітайскіх і совецкіх вучоных, чжэнь-цзю зойме вялікае месца ў нашых бальніцах. Гэты метад мае вялікае мінулае, але яму належыць і вялікае будучае.

Куток гаспадыні

Нельга рэзаць калач, пакуль ён не астыне. Калі-ж з якой-небудзь прычыны яго трэба нарэзаць неадкладна, то рэкамендуецца абмачыць востры нож у гарачай вадзе, або накаліць яго, хутка абцерці і потым рэзаць. Такім-жа спосабам можна рэзаць усякае дражджавое цеста і хлеб, пакуль яны яшчэ цёплыя

Сельскагаспадарчыя парады

Ідзе вясна, падумайце аб насенні

Набліжаецца вясна. Трэба заўчасна падумаць аб падрыхтоўцы насення яравых раслін.

Калі свайго насення нехапае — трэба абавязкова параіцца добрага агранома ці настаўніка сельскагаспадарчай школы, які гатунак насення найлепш купіць, бо толькі з добрага насення атрымаем добры ўраджай.

Больш за ўсё трэба звяртаць увагу на насенне канюшыны. Насенне канюшыны найлепш купляць у Гмінных кааператывах (ГС-ах).

Найбольш небяспечным ворагам канюшыны з'яўляецца «канянка», таму што яе вельмі цяжка адрозніць ад насення канюшыны і трудна выкараніць з палеткаў, а калі разрасцецца — тады можа знішчыць увесь пасеў канюшыны.

Таксама трэба ўважна купляць насенне травы на пасеў, таму што насенне многіх траў зусім падобнае.

Зерне яравых раслін трэба заўчасна падрыхтоўваць да пасеву. Зерне прызначанае на насенне павінна быць «поўнае», вялікае — адно ў адно, цяжкае, свежае, непратухлае, не пакалечанае, не пагрызенае, чыстае і без пустазелля. Чым буйнейшае і цяжэйшае насенне, тым больш прыгоднае на пасевы, таму што такое насенне дае буйнейшы ўраджай і мацнейшыя расліны. Буйнае, здаровае зерне, добра ўзыходзіць.

У кожным ваяводстве ёсць доследныя станцыі, якія займаюцца між іншым даследаваннем прыдатнасці зерня да пасеваў. Калі ўмовы не дазваляюць гаспадару даставіць насенне ў доследную станцыю, ён можа сам пераканацца ці зерне прыгоднае. Невялікую колькасць пяску патрэбна прамыць гарачай, гатаванай вадою і калі пясок астыгне — змяшчаем яго ў талерку або гліняную місачку. Адлічваем ,роўна 100 штук зярнят і роўненька раскладаем у талерцы на пяску, прыціскаючы пальцам, каб лепш прыстала. Талерку гэтую накрываем другой талеркай ці місачкай і ставім непадалёку печы, у цёплым мейсцы. Пясок трэба штодзень папырскваць вадою, каб утрымаць вільготнасць. Пасля 3—4 дзён насенне стане пускаць парасткі. Зярняты не здольныя «ўзыйсці» пачарнеюць, абрастуць плесняй—гэтае насенне трэба адразу выбраць і злічыць колькасць штук.

Калі акажацца, што толькі палова зерня выпусціла парасткі — тады на полі, на прызначаным палетку, трэба пасеяць два разы толькі такога насення. Такім спосабам можна спраўдзіць і насенне буракоў. і морквы. і пятрушкі і інш. расліны.

Добрае, здаровае насенне буракоў павінна ўзыйсці так, каб са ста пасаджаных, вырасла 160 парасткаў (зерне бурака падвойнае, а то й патройнае).

Больш дакладна аб гэтым можна даведацца з кніжкі п. з. „Agrotechnika", tom I — dzieło zbiorowe, „Uprawa roli i roslin"— . Świętochowski.

Інж. Л. ВАЙТОВІЧ

Успаміны старога ТБШ-оўца 3

Беларуская культурная дзейнасць часоў санацыі ў Беластоку

V

У перыяд ад 1931 па 1937 год легальны беларускі рух у Беластоку быў жорстка задушаны. Легальных беларускіх устаноў не было, калі не лічыць кароткага існавання кнігарні і выдавецтва «Сяўба» на Ліповай вуліцы.

Але духу беларускага народа ніхто зламаць не мог. Культурная дзейнасць беларусаў пасля ліквідацыі «Таварыства беларускіх школ» — легальнай беларускай арганізацыі — працягвалася пры Т. У. Р. («Таварыства універсітэтаў рабочых»). Туг былі арганізаваны драматычная, харавая, дэкламатарская, музыкальная секцыі. За час Т.У.Р. было падрыхтавана некалькі вельмі важных п'ес, у тым ліку «На дне» Горкага. Беластоцкім рабочым вельмі падабаліся гэтыя спектаклі, зала тэатра была заўсёды перапоўнена. Мастацкім кіраўніком быў Лявон Богуш, а ў артыстычным складзе пераважалі беларусы, хоць былі і палякі, погляды якіх не разыходзіліся з поглядам беларусаў.

Аднак, п'есы, якія найбольш любілі рабочыя, былі забаронены адміністрацыяй. Такія п'есы, як «На дне», рэвалюцыянізавалі народныя масы. Іх забарона абмежавала дзейнасць Т.У.Р. вельмі вузкімі рамкамі. Пачынаючы з 1937 года дзейнасць Т. У. Р. зусім аслабла. У такім стане яна працягвалася да 1939 года, да пачатку II сусветнай вайны.

VI

У 1937 годзе ў Беластоку паўстае «Таварыства працаўнікоў беларускага тэатра «Полымя» — каапэратыў працы. З вялікімі цяжкасцямі гэтая арганізацыя легалізавалася, адбіваючы першыя атакі ўлад. Быў падабраны калектыў, які складаўся з 18-ці сцэнічных артыстаў, 24-ох харыстаў і дванаццаціасабовага аркестра. Прайшло чатыры месяцы, і першы спектакль быў падрыхтаваны. Яго збіраліся паставіць у Гарадку. Аднак, адміністрацыйныя ўлады не далі для гэтай мэты памяшкання, спасылаючыся, як заўсёды, што неабходная зала занята іншай установай.

Больш таго, у далейшым улады пажадалі, каб каапэратыў дастаў сабе канцэсію. Але, пасылаючы некалькі разоў просьбу аб выдачы канцэсіі да ваяводскіх улад, члены каапэратыва ніводнага разу не атрымалі адказу. У лютым 1939 года з боку ўлад было зроблена апошняе злачынства, каб спыніць беларускі рух. У каапэратыў прышлі прадстаўнікі ўлад і без усякіх матываў забралі ўсе акты і архівы...

Так змагаўся наш народ за свае права «людзьмі звацца» у санацыйнай Польшчы.

VII

Пасля вызвалення ад гітлераўскага фашызма ў Народнай Польшчы паўстала пытанне аб арганізацыі беларускага культурнага жыцця. Было вырашана аднавіць дзейнасць «Таварыства працаўнікоў беларускага тэатра «Полымя». Сабраліся старыя яго члены, уступілі новыя. Адбыўся сход, на якім было выбрана праўленне. Была атрымана згода з боку ППР у асобе тагачаснага яе ваяводскага кіраўніка Арлоўскай. На працягу 45 дзён быў сабраны артыстычны калектыў, які налічваў 65 асоб. Пачалі працаваць харавая, эстрадная, балетная секцыі, салісты і аркестр. Былі даны 2 платных канцэрты ў Беластоку, 3 — у Бельску. Адначасова мастацкі калектыў абслугоўваў ваенныя часці Совецкай Арміі, а таксама шпіталі, за што атрымаў многа вусных і пісьмовых падзяк. На працягу двух год існавання члены «Полымя» далі 21 канцэрт.

Аднак гэты калектыў не мог паставіць сваёй дзейнасці на высокім узроўні з прычыны матэрыяльных нястач. Акрамя таго, памяшканне, якое займала «Полымя», было занята гандлёвай установай. Такім чынам, праца калектыву стала не магчымай.

Гэта адбывалася ў 1944—1946 г. г. Ад 1946 да 1956 года на тэрыторыі Беластока ніякай беларускай культурнай працы не адбывалася.

У лютым, 1956 года быў зроблены зварот, у напрамку выпраўлення памылак, зробленых у мінулым дзесяцігоддзі. Было ўзнята да жыцця Галоўнае Праўленне Беларускага грамадска - культурнага таварыства. Зноў пачала разгортвацца беларуская культурная дзейнасць. Яна будзе развівацца і далей, калі людзі, якія кіруюць ёю, памятаючы ахвяры папярэднікаў, будуць аддана, добрасумленна аддаваць усе свае сілы для гэтай дзейнасці

К. СІДАРОВІЧ

Кузаўскія справы

У Кузаве ля Чарэмхі ўжо даўно існуе мастацкі гурток, якім кіруе Уладзімір Сідарук. Гурток даволі добра апрацаваў праграму і выступаў, але вось некаторыя дзяўчаты павыходзілі замуж і пакінулі працу ў гуртку.

Справа іншая былабы, каб яны вышлі замуж у чужую, даволі аддлеглую вёску.

— Нейк нязручна замужнім спатыкацца з моладдзю — заяўляюць яны горда.

Цікава, чаму гэта нязручна?

А возьмем гарадцкіх жанчын. Там амаль усе замужнія, аднак яны з'яўляюцца актыўнымі ўдзельнікамі самадзейнага гуртка. Яны нават сваіх мужоў заахвочваюць. Трэба аднак, каб арганізатары вясковай моладзі пагутарылі з усімі жанчынамі, а таксама і з іх мужамі.

М. Х.

Гайнаўскія гарцэркі добра працуюць

Гарцэрскі атрад дзяўчынак Гайнаўскай 2 школы, якога важатай з'яўляецца 15-гадовая Хрысціна Прашоўская, арганізаваў у студзені дзве ёлкі для дзяцей. Цяпер падрыхтоўвае праграму на вечары баек для найменшых дзяцей. Байкі будуць ілюстраваны дзіцячымі кінофільмамі. Гарцэркі сабралі ўжо 1.500 зл даходу за сваю працу. Грошы прызначаны на арганізаванне летняга лагера.

(аа)

Дзяўчаты сарганізавалі вечарніцу

У палове лютага дзяўчаты з вёскі Зубава, Бельскага павета, сарганізавалі вечарніцу, на якую запрасілі хлопцаў сваей вёскі. Вечарніца ўдалася.

Брава дзяўчаты, давайце прыклад арганізавання культурнага жыцця на вёсцы. (к)

Гал. рэдактар
Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA"

Organ Białoruskiego Tow Społ -Kult.

Adres redakcji Białystok ul Wesołowskiego nr 1. tel 25-89

Przedstawiciel redakcji w Warszawie. ul. Senatorska 8. Wiktor Szwed

Wydawca RSW „Prasa" Redaguje Kolegium

Warunki prenumeraty:
Miesięcznie — 2.40 zł
Kwartalnie — 7.20 zł
Półrocznie — 14.40 zł
Rocznie — 28.80 zł

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch"

Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma.

Prenumeratę na „Niwę" przyjmują również wszystkie urzędy pocztowe i listonosze w całym kraju.

Należność na prenumeratę za granicą wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa

BZG. Nakł. 5.400. E-3

Цялушэцкая моладзь пачынае культурнае жыццё

Вёска Цялушкі (Бельскі павет) вельмі прыгожая. Яе простая і шырокая вуліца, паабапал якой стаяць новыя, крытыя чарапіцай дамы, ствараe прыгожы выгляд. Непадалеч хат праплывае рака Нарва, пры якой летам, у цёплыя сонечныя дні, збіраецца мноства моладзі.

А што робіцца зімой?

Моладзь, як моладзь, патрабуе якойсьці разрыўкі. Разрыўкай гэтай паслужылі: гарэлка і карты.

Аднак, нарэшце хлопцы і дзяўчаты самі трапілі на вельмі добрую думку — звярнуліся да настаўніцы, Зосі Швайко з просьбай, каб яна дапамагла апрацаваць якую-небудзь пастаноўку. Настаўніца вельмі ахвотна згадзілася.

Некалькі дзяўчат і хлопцаў пастанавілі вывучыць дзве беларускія п'есы «Мікітаў лапаць» і «Пярэстая Красуля».

15 лютага г. года, у суботу ў 17 гадзін, моладзь першы раз выступіла на сцэне перад сабранай публікай. Колькі-ж было здзіўлення сярод жыхароў вёскі, калі яны ўбачылі на сцэне сваіх дзяўчат і хлопцаў.

Выступленні былі вельмі ўданыя. Моладзь па-мастацку адыйграла свае ролі.

На асаблівае адзначэнне заслужылі: Надзя Іванюк у ролі Дарыі ў пастаноўцы «Мікітаў лапаць» і Васіль Себесцянюк у ролі Мацейкі ў пастаноўцы «Пярэстая Красуля», якія сваёй удалай ігрой звярнулі на сябе ўвагу усей публічнасці. Не на меншую ўвагу заслугоўвае настаўніца, якая вельмі спрытна пакіравала працай. На выступленні прыйшло каля 80 чалавек.

Па заканчэнні выступлення моладзь сарганізавала забаву, якая працягнулася да позніх гадзін вечара. Такой забавы ўжо не было даўно ў Цялушках.

За грошы, якія сабралі, па ініцыятыве настаўніцы вырашана закупіць беларускія п'есы і зрабіць падпіску на «Ніву» ў школу.

Як бачым, цялушэцкая моладзь трапіла на сваю дарогу. Трэба дапамагчы, трэба пакіраваць ею, тады ў вёсцы скончыцца п'янства, а распачнецца культурнае жыццё.

На маю думку трэба, каб настаўніца, Зося Швайко, якая патрапіла ступіць першы крок, ішла далей па гэтай дарозе ўперад.

Я. АНДРАЮК

Яшчэ аб «Фрыцу» з Белавежы

Нядаўна атрымалі мы ліст і пасведчанне ад загадчыка Пачатковай школы ў Белавежы (Гайнаўскі павет) адносна артыкула п. заг. «Фрыц» («Ніва» № 6 (102 ад 9 лютага 1958 г.).

Як паведамляе загадчык, Коля Доўбыш у школе паводзіць сябе добра і да дзяцей адносіцца таксама добра — не б'ецца, не крыўдзіць іх.

Пашыраюць роднае слова

Я вучуся ў сёмым класе ў вёсцы Рыбакі, Беластоцкі павет. У нашай школе ёсць драмгурток. 18 студзеня 1958 года, наш школьны драмгурток пад кіраўніцтвам загадчыка школы, Міхася Грыко, з выпадку заканчэння поўгоддзя даў у школе пастаноўку п'есы «Міхалка» — Далецкіх, у якой прымалі ўдзел вучні 7 класа. Я выступала ў ролі Юлькі, а мая сяброўка Зіна Міруць у ролі Адэлі. У гэты дзень, як ніколі, школа наша была перапоўнена людзьмі, а воплескам не было канца.

Відаць наша пастаноўка спадабалася ўсім.

Наша настаўніца Міра Лупінская навучыла нас многа народных танцаў як: «Лявоніха», «Казачок», «Полька» і некалькі цікавых твораў, якія вельмі падабаліся бацькам і госцям.

Настаўніца Сідарчук Станіслава, якая вучыць першы і другі класы, навучыла гэтых дзяцей танцаваць «Кракаўяка», «Засялі гурале» і некалькі вершаў. Вершы дзеці вымушаны былі паўтараць па некалькі разоў на «біс».

НАСЦЯ НАЗАРКА
Рыбакі
Беластоцкі павет

У Быдгашчы выраблючоцца акардэоны, якія карыстаюцца не толькі вялік· поспехам у Польскай Народнай Рэспубліцы, але і заграніцай між іншым у Балгарыі і далёкай Бразіліі.

На здымку: мантажны павільён новых 80-басавых акардэонаў з 9 рэгістрамі.

Сяляне вёскі Гарасімавічы — вучацца

Станіслаў Арцюх — загадчык Пачатковай школы ў Гарасімавічах, карыстаецца аўтарытэтам сярод мясцовых сялян — ён з імі паразмаўляе, параіць, напіша прашэнне як трэба і г. д. У мінулым годзе сарганізаваў у вёсцы народнае вучылішча ў якім у сучасны момант навучаецца 25 гаспадароў вёскі Гарасімавічы. Выкладчыкамі з'яўляюцца настаўнікі з Дубровы і Ружанагастоку.

На занятках заўсёды ўсе прысутныя. Лекцыі вельмі цікавыя — гісторыя, некаторыя пытанні з галіны медыцынскіх навук, праблемы міжнароднага становішча і, зразумела, сельскагаспадарчыя як: апрацоўка глебы, угнойванне глебы, дагляд сенажаці і г. д.

Сяляне жыва цікавяцца ўсімі тэмамі і жыва над імі дыскутуюць. Яны вельмі ўдзячны загадчыку Арцюху, за тое, што ён стварыў ім умовы вучыцца і дбае аб развіцці вучылішча. Варта, каб гэткія вучылішчы былі ў кожнай вёсцы, а настаўнікі павінны пайсці за прыкладам кіраўніка школы ў Гарасімавічах. Ст. Арцюха.

(аа)

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

«Я знаходжуся ў такім становішчы, што не ведаю, які найсці выхад. Маю двое дзяцей і мужа, з якім жыву ўжо 8 гадоў. Сямейнае жыццё складаецца вельмі добра — спакой, парадак, муж добра адносіцца да мяне і да дзяцей. Але гэта мяне зусім не задавальняе.

Яшчэ, калі была дзяўчынай, я любіла іншага хлопца — Валодзю, але неўзабаве Валодзя паехаў вучыцца і ўсё паміж намі знікла, як сон.

Бацькі вырашылі аддаць мяне замуж за Язэпа з суседняй вёскі. Язэп быў таксама прыгожы — я і вышла за яго. Прайшло толькі часу, а я ўсё не магу забыць пра Валодзю — ён заўсёды стаіць мне ў вачах. Не магу забыць свайго першага кахання. Ён, мне здаецца, самы прыгожы, найлепшы хлапец. Нядаўна я была ў сваіх бацькоў на вёсцы і сустрэлася з Валодзяй. Валодзя праводзіў тут водпуск. З размовы даведалася, што ён жанаты і мае дзеці. Усе пачуцці да Валодзі аджылі ва мне нанова, яны бадай што мацнейшыя, чым раней былі. Валодзя зусім звычайна адносіўся да мяне — як да звычайнай знаёмай, аднак мне здаецца, што ён мяне кахае, толькі скрывае. Шкада мне мужа — ён-жа мне такі добры, любіць мяне, аднак неўяўляю сабе як застацца без Валодзі — я не магу не любіць яго.»

ТАНЯ Б. з Сакольскага павета

Дарагая Таня! Дарма Ты мучыш сябе, што прайшло — не вернецца. Надта-ж ужо ідэалізуеш Ты Валодзю. А ён Цябе? — Хіба не! Вы былі знаёмыя коратка (пішаш сама. У такім выпадку і пазнаць чалавека — не пазнаеш. Ды і пачуцці Вашы, на маю думку, не былі такімі глыбокімі, калі пасля таго, як паехаў Валодзя вучыцца — сувязі паміж Вамі змесца парваліся. Сёння Ты маеш сваю сям'ю, Валодзя — сваю. Калі-б нават Валодзя і згодны быў сыйсціся з Табою, то ці Ты сама адчувала-б сябе шчаслівай? Тут-жа пацярпела-б шмат асоб: Твой муж, твае дзеці, яго жонка і яго дзеці.

Ці сумленны, разумны чалавек будзе шчаслівы, калі праз яго будуць цярпець крыўду іншыя людзі? Зразумела, што не! Ды такі чалавек і не давядзе да таго, каб праз яго нехта цярпеў. Забудзь пра Валодзю! Няхай ён застанецца Табе толькі знаёмым. Калі хістаешся ці добра радзім — паспрабуй, раскажы Валодзі аб сваіх пачуццях да яго, тады і зразумееш, ці варта амурнічаць. Пераканаешся, што Валодзя не так ставіцца да Цябе, як Ты да яго. Ты думаеш усё яшчэ аб тым Валодзі, з якім Вы сябравалі колькі гадоў таму назад. А чалавек-жа змяняецца? — Змяняецца! Да таго ў Вас зусім іншыя погляды, іншыя зацікаўленні, вялікая розніца ва ўзроўню — Валодзя закончыў вышэйшую адукацыю, жыве ў горадзе. Усё гэта трэба ўлічыць. Пакінь Валодзю ў спакоі і сама дарма не турбуйся. Лепш звярні ўвагу на мужа і дзеці — ствары ім цёплае сямейнае жыццё, а тады яны цябе зробяць шчаслівай.

СЭРЦАЙКА.

У Малінніках

У нашай вёсцы Малінікі ёсць Пачатковая школа. Пабудавана яе некалькі год таму назад — гэта будынак вельмі на школу вялікі. Дзяцей мала.

У Малінніках існуе яшчэ таксама Пункт аховы здароўя — ёсць лекар, які цешыцца вялікім паважаннем сярод насельніцтва. Я сам прыкмеціў, што людзі пакінулі хадзіць да шаптух, а ў кожнай найменшай справе звяртаюцца да лекара.

Дзе-ж змяшчаецца гэты пункт? У простай вясковай хаце (за якую дзяржава плаціць).

Ці-ж не знайшлося-б на гэта памяшканне ў такім вялікім школьным будынку?

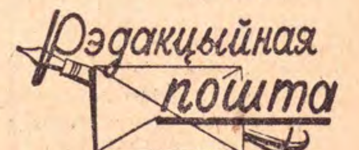
Ю. С.
Малінікі

Дубінаўскія музыканты

Няма такіх вёсак блізка Гайнаўкі, у якіх не ведалі-б Дубінаўскіх музыкантаў. Езік Мельнік іграе на саксафоне, яго 15-цігадовы сын — на гармоніі, а Яўген Грыка — на джазе.

Калі яны ўсе трох «рэзнуць» дык нельга ўстаяць. Слаўна іграюць Дубінаўскія музыканты. Вось таму іх часта просяць іграць на вяселлях і вечарынках.

М. Х.

К. І. — Вершы Вашы «Учора яшчэ была зіма» і «Самотнасць» (на польскай мове) атрымалі. У першым вершы захапляецеся тым, што вада падмывае хаты і хлявы. Ці варта аб гэтым пісаць? Несумненна, так. Але, на наш погляд, захапляцца гэтым няма чаго. Верш на польскай мове штучны. Падумайце самі,... і пустыня і пальма і гэтае трагічнае адзіноцтва надуманы.

П. А. — Вершы «Канец зімы» і «Дзіўная зіма» атрымалі. Пры адпаведнай дапрацоўцы можна-б было друкаваць. Але, прызнайцеся, або пішаце супольна з К. І.. або П. А. і К. І., гэта адзін аўтар. Чаму тады скрывацца? Нічога дрэннага ў тым, што пішаце вершы.

Усякая ўсячына

ГЕРОЙСТВА ШАФЕРА.

Сапраўднае геройства праявіў шафёр Бухіл у Ліёне. У часе танкавання бензіну выбух газ і ўзнік пажар. Полымя абхапіла будку і працаўніцу, абслугоўваючую аўтамабільную калонку. Шафёр кінуўся і голымі рукамі загасіў агонь, які запаліў адзенне працаўнічкі. Выратаваўшы яе, абгарэлымі рукамі пусціў у рух свой самаход - цыстэрну, напоўненую бензінам, які мог кожную хвіліну загарэцца і выбухнуць і адвёз самаход у бяспечнае месца.

ДЗЕЦІ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ДЗВЕ СЯМ'І

У французскім горадзе Ліль абслуга шпіталя памылкова падмяніла дзяцей двух матак. Памылка выяснілася толькі пасля сямі год. Бацькі, якія выгадавалі не сваіх дзяцей так да іх прывыклі, што не хочуць з імі расстацца, а адначасова хацелі-б атрымаць сваіх дзяцей. Справа трапіла ў суд. Канчаткова справа вырашана палюбоўна. Дзеці будуць памешчаны ў адным інтэрнаце і будуць вучыцца ў той самай школе. Канікулы дзеці будуць праводзіць часткова ў адной, а часткова ў другой сям'і.

Такім спосабам дзеці будуць мець дзве сям'і.

МАЛПА МАЛЯРОМ

Восенню мінулага года паказвалася публічнасці выстаўка абразоў «новага артысты». Гэтым артыстам з'яўляецца «Конго» — шымпанз з зоапарка ў Лондане. Многія гледачы паважна ацэньвалі «метады» ужытыя пры «маляра». Сам шымпанз скаліў толькі зубы да гледачоў.

Малюнкі «Конго» гэта чырвоныя, зялёныя і сінія палоскі, пасмараваныя пададзеным яму ўмочаным у фарбу пэндзэлям. Найбольш яму падабаюцца чырвоныя і аранжавая фарбы.

Выстаўка гэта была сарганізавана пад уплывам такой-жа выстаўкі малявідал шымпанза Бэтсы ў Балтіморскім зоапарку ў Амерыцы.

ВЕЧНАЯ СІГНАЛЬНАЯ ЛЯМПА

Амерыканскае чыгуначнае таварыства выпрабавала новыя лямпы, якія свецяць святлом, што паўстае праз уздзейнічанне газам званым крыптон на фосфар. Лямпа свеціць не менш дзесяці гадоў. Да яе не патрэбны ані электрычныя правады ані паліва, не патрэбна таксама абслуга.

УЖЫВАНАЯ РЭЧ

Труднае заданне да вырашэння мелі ўраднікі пагранічнай цэльнай каморы ў Швейцарыі. З Аўстраліі вяртаўся вучоны, які вёз з сабой шкілет аўстралійскага «тубыльца». Ураднікі праглядзелі ўсе інструкцыі і не знайшлі, ці трэба плаціць пошліну за перавоз праз граніцу шкілета, ці не.

Па доўгіх разважаннях яны рашылі, што шкілет, як ужываная рэч, вольны ад пошліны.

ЗЯЗЮЛЯ У БЛЯШАНЦЫ АД КАНСЕРВАУ

Як вядома, зязюля складае свае яйкі ў гнёздах малых птушак. У Аўстраліі здарыўся выпадак, што птушка рабіла гняздо ў бляшанцы ад кансерваў і туды зязюля злажыла яйка. Прыбраныя бацькі вельмі добра даглядалі падкідыша, і ён так вырас, што не мог вылезці з бляшанкі праз невялікую дзірку. Нашчасце бляшанку знайшоў паляўнічы і разрэзаўшы яе выпусціў дарослую ўжо зязюлю.

Вяселле

На гэтых днях у вёсцы Кнаразы, Бельскі павет, адбылося вельмі цікавае вяселле. Абое маладыя былі з той самай вёскі. Бацькі дамовіліся наконт пасагу, паблагаславілі маладых — і запісаліся яны ў Грамадскай радзе нарадовай у Плёсках.

Здаецца, што і ўсё ў парадку. Вырашылі яны, бо такі ўжо ёсць звычай, замацаваць усё шлюбам царкоўным.

На вызначаны святочны дзень сабралі больш чым 40 чалавек гасцей, дружбантаў і на некалькіх фурманках цэлае вяселле рушыла да шлюбу. Малады і маладуха адчувалі сябе, як кажуць, у дзевятым небе. Але трэба было такой бядзе здарыцца. Як вядома, грашовыя выдаткі перад такім вяселлем вялікія. Чыстай гарэлкі трэба было купіць больш 50 літраў.

Дадумаліся выгнаць самагонкі. І вось у дзень вяселля гэтыя самагоншчыкі, прабуючы смак свайго вырабу напіліся і пабіліся — цяпер адзін падстрэлены ляжыць у шпіталю, а трох іншых справа аказалася ў пракуратуры ў Бельску. Сярод тых знайшоўся і малады. Пракуратар загадаў санкцыю месячнага арышту, — такім чынам разлучыў маладога са сваёй «падвойна замацаванай» жонкай і не даў маладым правесці мядовы месяц у хаце. Грэх яму будзе. Колькі было плачу і ляманту. Кажуць — не мае пракуратар сэрца.

Сейбіты

Сейбітаў па свеце ёсць многа і розныя яны па характару — у залежнасці ад таго, хто і што сее. Напрыклад такі Адэнауэр, землю носам клюе ад старасці, а яшчэ імкнецца пасварыць народы паміж сабою.

Заходнія камраты Адэнауэра мараць аб аб'еднанні Нямеччыны, забяспечваюць Вермахт атамнымі снарадамі і спадзяюцца выкарыстаць адроджаную Германію да выступлення супраць дэмакратычных краін. Яны таксама ведаюць, што лепш чужымі рукамі жар заграбаць.

Сам містэр Далес сядзіць сабе за морам, за акіянам, і намагаецца кінуць яблыкам разладу ў еўрапейскі народ.

Капіталістычныя акулы мяркуюць як-бы то перанесці і пасеяць у Еўропе агеньчык Французска-туніскай вайны. Вось тады быў-бы даход у канцэрнах.

Але-ж не толькі заграніцай сейбіты водзяцца. І ў нас іх напладзілася, як чартоў у балоце, — толькі курс яны інішы трымаюць. Вось, напрыклад, некаторыя блытаніну сеюць — прыдумалі нейкую пастанову аб тым, каб плацілі 5 тыс. зл. за загранічную візу. Калі грамадскасць абурылася, што зайчасна капіталістамі зробіць людзей хочуць, тады аўтары пастановы, як мага хутчэй за шырмай уступак схаваліся і аб'явілі абніжэнне цэн — што і вывярнула на бок першую пастанову.

Людзі, што сядзяць у «Орбісе» недаразумленне сеюць. Мы здзіўляемся, што яны сабе думаюць? Ці ім здаецца, што яны ў краіне рабоча-сялянскай улады, ці ў капіталістычным грамадстве? У вагонах-рэстаранах кельнеры сядзяць у фраках і ніхто туды не заходзіць, бо цэны там такія высокія, што і вар'яту які пачуе іх, розум у галаву вернецца.

У спальных вагонах цяпер больш блох ездзіць чым працоўных.

Падумаць толькі: у Совецкім Саюзе людзі па ўсёй краіне ездзяць і спяць у цягніках, а ў нас не могуць. «Орбіс» баіцца, каб мы не праспалі ўзросту нашага жыццёвага ўзроўню.

А наш самы просты чытач глядзіць на ўсе гэтыя справы і збіраецца хлебчык сеяць. Ён верыць, што кінутае ў баразну зерне дасць высокі ўраджай, які падмацуе ўладу працоўных, а пустазелле насеяна бюракратамі будзе вырвана з карэннем.

Ды і наогул, людзі вераць, што ўсё тое, што маем у сваёй краіне, павінна служыць працоўным, а не выбраным адзінкам невядома кім засеянымі.

Дзядзька Лявонка

Апраўдаў сябе

Чалавек схапіў за руку зладзея і кажа:

— Як вы адважыліся ўсунуць руку ў маю кішэнь?

— Выбачайце. Я думаў, што гэта мая...

У школе

— Коля, скажы, як ты падзяліў-бы адзін яблык, калі-б да цябе прышло 5 тваіх сяброў.

— Я пачакаў-бы аж яны пойдуць і тады сам з'еў-бы.

Хутка адказаў

— Але-ж вы маеце доўгія вушы... Ну, ну!

— Праўда? Я заўсёды кажу, што мае вушы, а ваша галава, дык быў-бы добры асёл.

У камісарыяце

— Якія вочы мае ваша дачка, бо ня ведаю, як напісаць у пашпарце.

— Усе кажуць, што прыгожыя.

Малюнкі да апавядання аднаго рыбака
(Перац)

Ад вякоў няма там ладу

Раскажу ўсё па парадку,
Што дакладна, што уздагадку
Пра маёй суседкі справы,
Хай чытае, хто цікавы.
Ад вякоў няма там ладу,
На судах жыў дзед і прадзед
Людзі старшыя гавораць,
На судах жыў нейкі Томаш.
Нейка Вера і Паўлюк,
Шлі суды ад рук да рук.
У сямейку «Сынок» зладзіў
Гаспадыню з Пухлаў, Надзю
Надзя жыці з ім не хоча,
На яго усяк бармоча:
Ён разбойнік! Ён гультай!
Божа, крый мяне, ўхіляй!
Началіся зноў суды,
Не забракла ёй бяды.
Гора зведала не мала,
Дзве дачушкі гадавала.
Свой маёнтак між сабою
Раздзялілі папалам,
«Сынок» з Аксеняю зышоўся,
А да Надзі прыйшоў «Пан».
Мужчына векам ёй раўняўся,
У суседкі парабкам згаджаўся.
А больш чаго суседцы трэба,
Не пойдзе-ж жабраць за хлебам.
«Пан» за парабка жыве,
Год за годам уцякаюць,
Аб жаніцьбе ўзгане,
Надзі дочкі падрастаюць.
— Ну, годзе, — кажа — мне так жыці,
Ужо час з Марусяй ажаніцісь.
Найбольшы скарб ты мне, Маруся,
Я на цябе не нагляджуся.
Цябе люблю, як спірт са шклянкі
(На злосць прыйшоў «Малыш» з Трысцянкі)
Ні зтуль ні зсюль яго Маруся
Замужам апынулася.
Бедны «Пан» ні еў, ні спаў,
Ужо вяселля не чакаў.
— Зірнуць - бы Марусі ў вочы
І ўцячы глухою ноччу.
Глядзіць, Надзя, жарт малы,
Што-ж цяпер рабіці?
Як ёй «Пана» ашукаць,
Каб згадзіўся жыці?
— Федзя — кажа — не бядуйце,
Шчэ вам Сонечка, гадуйце.
«Пана» пачалі дурачыць
І суседка і Сцяпан,
Так абтупалі памалу
І згадзіўся жыці «Пан».
Тымчасам Сонька падрастала.
Вось ужо і дзеўкай стала.
— Я дзяўчына ніштавата,
Навошта мне ісці за тата
«Пан», як звер кіпіць са злосці,
Гатоў паламаці косці.
Аж аднойчы у чацвер
«Сынэк» прыязджае.
— Што-ж рабіці мне цяпер? —
«Пан» сабе гадае.
Рад не рад, а уступіў
(Да Сонькі «Сынэк» прыступіў).
Вось і шчасце, слава Богу!
Надзя зяця прыняла.
Я лічыў, як кожна маці,
Ля дзяцей будзе жыла.
Тут суседка, сам не знаю
Чом дзяцей сваіх разводзіць.
Зяця з хаты выганяе
А сама за «Панам» ходзіць
А падчас пры добрай згодзі
То-й з дарогі Соньку зводзіць.
— Выганяй таго, дурнога.
Сабе знойдзеш не такога.
І Маруся і Сцяпан
Лепчуць ёй як ашалеўшы:
— Выганяй таго дурнога.
Табе будуць людзі лепшы
Каб па праўдзі разабраці
Усе дурныя, як асіна.
Пад увагу трэба ўзяці,
Што ўжо Сонька мае сына.
Да суседкі:
Па сабе павінна знаці
Як ты век прамарнавала,
А цяпер сама даводзіш
Каб і Сонька гаравала.

* * *

А ўжо ёсць пачатак гора,
Зяць суседкі уцёк у горад
І жыве там адпаведна,
Цяпер Сонька не патрэбна.
Што пісаць трэ' па сакрэту.
Іванка Ігнатка склаў вершык трэці
Хоча убачыць і гэты у газэці.

Бельскі павет.

